

ÅRSRAPPORT 2022

INFINITUM

Infinitem eier og drifter panteordningen i Norge. Målet vårt er at alle flasker og bokser med pantemerke blir pantet og resirkulert til nye produkter av høy kvalitet.

I 2022 hadde Infinitem en pantegrad på 92 prosent og en total innsamlingsgrad på 97,6 prosent. Alt som pantes blir resirkulert, og Norge er et forbilde for andre land.

Å velge produkter med pantemerke og pante alt, er noe av det enkleste og viktigste vi alle kan gjøre for miljøet.

Pant alt. Alltid.

Innhold

3	Det handler om ansvar
4	Pantetall 2022
5	– Vi ønsker at alle panter alt
6	Nye flasker – hele døgnet
9	Ombruk eller resirkulering – hva er best?
10	Tar klesprat om plast
11	– Materialene bør holdes i sirkelen
12	Alt starter i det små
13	Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
15	– Bra at ressursene brukes om igjen
16	Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
17	Joda, det er pant på disse
18	Pant på polet femdoblet
19	Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
20	Luftig løsning
21	En bevisst strategi
22	Finner fremtidens former
23	Fra postordre til panteordning
24	Skifest med panting for puddersnøen
26	– Resirkulering er en viktig del av svaret
27	Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
28	Et sirkulært pantesystem
29	Irland innfører pantesystem
30	Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
31	Sirkulærøkonomi i Arendal
32	Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
33	Løp for miljøet i Brølerpanteren
34	Pant for dyra
35	Et historisk panteblikk
36	Styret
37	Regnskap
38	Kontakt

Det handler om ansvar

Utgangspunktet for alt vi gjør i Infinitum, er at alle har ansvar for å rydde opp etter seg.

Noe av det første vi lærer som barn, er at vi må rydde opp etter oss. Som voksne har vi et enda større ansvar, og mye mer å rydde opp i. Skal vi unngå en miljøkatastrofe, må vi både som enkeltmennesker og samfunn rydde opp etter oss så godt vi kan. Ikke bare fordi det skal se ryddig ut rundt oss, men for at ressursene skal brukes igjen og igjen.

Infinitum er drikkevarebransjens og handelens verktøy i oppryddingen av bokser og flasker. Vår jobb er å sørge for at emballasjen som brukes til øl, brus, vann og andre drikker blir samlet inn og får nytt liv. Vi hjelper våre eiere å ta ansvar.

Heldigvis får vi god hjelp av hele det norske folk. Praktisk talt alle panter, og de panter nesten alt. Pantesystemet fungerer svært godt, blant annet fordi det gir en liten belønning i tillegg til god samvittighet hver gang man gjør sin plikt. Også i 2022 fikk vi besøk av en rekke delegasjoner fra land som vil kopiere vårt system.

Selv om det norske pantesystemet er i verdensklasse, slutter vi aldri å forbedre. Vi oppgraderer anlegg, optimaliserer innsamling og samler stadig ny kunnskap om hvordan vi kan resirkulere plast og aluminium på best mulig måte.

Noe av det vi har lært de siste årene, er at flasker av 100 prosent resirkulert plast ikke er en god idé. Alle sirkulære systemer må tilføres noen nye ressurser, og det beste er å gi hver nye flaske litt ny plast, i tillegg til den resirkulerte. En god blanding gir flasken bedre egenskaper, og gjør den enklere å resirkulere. Vårt ansvar blir nå å gjøre produsentene kjent med dette, slik at de kan velge de beste flaskene.

En annen, viktig erfaring er at plast fra flasker passer best til flasker. Det er en dårlig løsning at produsenter av klær eller annet kjøper resirkulert plast fra flasker til sine produkter. Konsekvensen blir at drikkevareprodusentene må kjøpe mer ny plast, mens klesprodusentene sniker seg unna ansvaret de har for sine egne produkter.

Det beste for miljøet er at hver aktør eller bransje tar ansvar for å samle inn og resirkulere sine egne materialer etter bruk. Infinitum ønsker at myndighetene i større grad motiverer for dette, gjennom en miljøavgift som belønner ombruk av egne materialer.

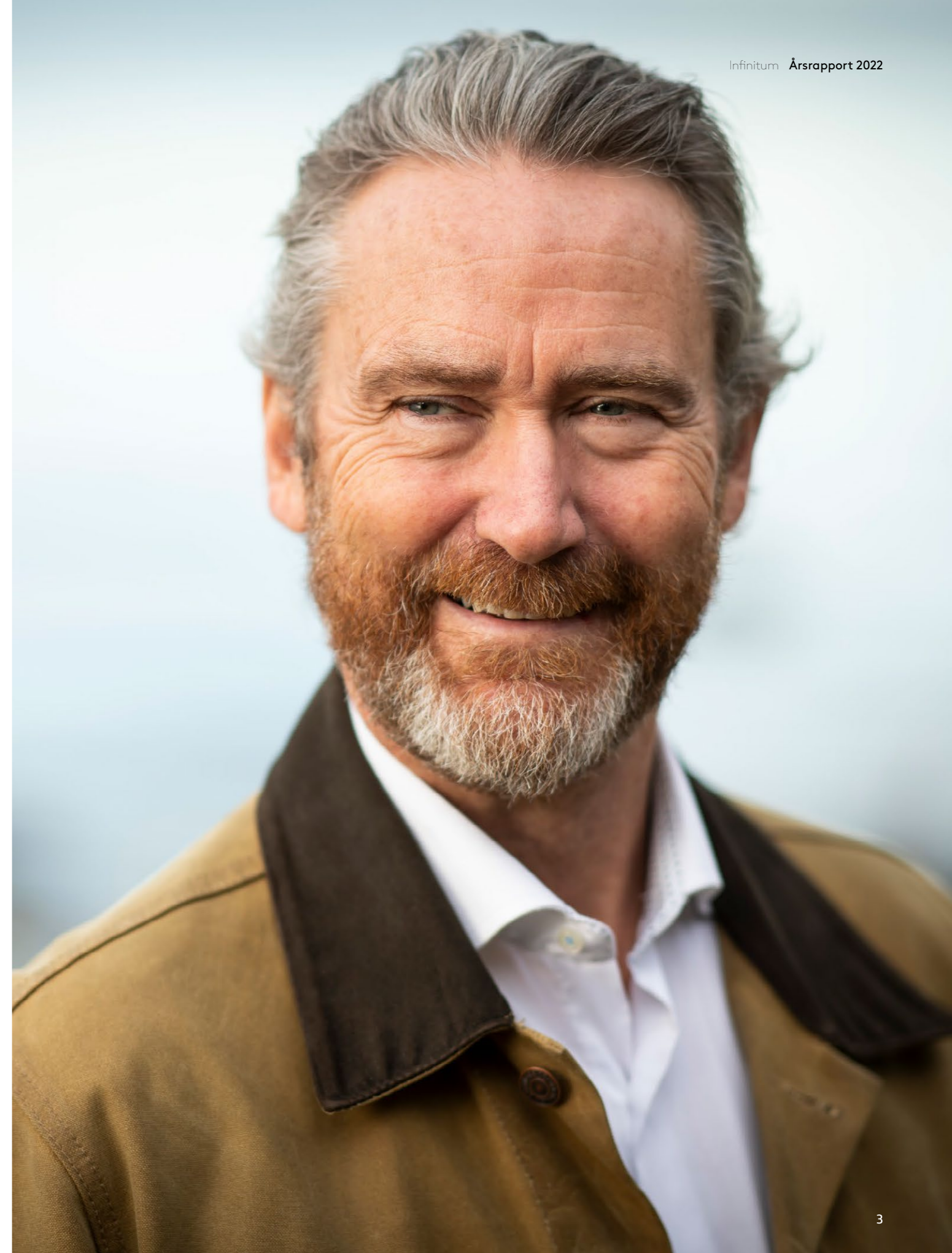
Det er ikke bare innen vår innsamling og resirkulering det skjer forbedringer. I 2022 har en lang rekke butikker

installert nye panteautomater, der man kan helle inn hele poser eller sekker med tomgods, fremfor å mate automaten med en og en boks og flaske. De nye automatene gjør panting enklere og raskere, slik at panteopplevelsen blir bedre. Vi er glade for at butikkene viser ansvar for pantesystemet på denne måten.

Vi tar vårt ansvar alvorlig. Alt som pantes blir resirkulert, og vi jobber hele tiden for å effektivisere reisen fra automat til nytt produkt. Dessverre er det ennå ikke alt som blir pantet, men vi tror at forbedringer som nye automater tar oss nærmere målet. Vi tror fortsatt at alle egentlig ønsker å ta ansvar og rydde opp etter seg.

Kjell Olav Maldum
Administrerende direktør, Infinitum

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 **Pantetall 2022**
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festvalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblick
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Pantetall 2022

921 069 327
pantede bokser*

90,6 %
av alle bokser som ble solgt

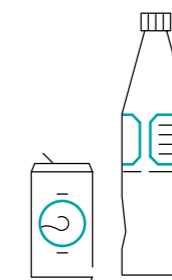
12 757
tonn aluminium ble pantet, og resirkulert

599 970 546
pantede plastflasker*

92,8 %
av alle flasker som ble solgt

22 145
tonn plast ble pantet, og resirkulert

1 521 039 873

totalt pantet

* Innsamlingstall gjennom panteautomat

– Vi ønsker at alle panter alt

Det viktigste for Randi Haavik Varberg, kommunikasjonsdirektør i Infinitem, er å få folk til å pante absolutt alt.

– Et høydepunkt i 2022 har vært å teste ut de resirkulerbare festivalkrusene i stor skala, og de har vært i bruk på mange festivaler og arrangementer. Vi har lært masse av hva som fungerer godt, og hva vi bør justere til sesongen neste år, sier hun.

Resirkulerbare festivalkrus og øltønner

Det ble samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus i løpet av sommeren. I motsetning til andre plastglass som gjerne brukes på arrangementer, kan disse resirkuleres på akkurat samme måte som plastflasker. I tillegg er også ølfat i plast blitt mer populære hos serveringssteder.

– De er mye lettere å håndtere enn de vanlige stålfatene, og i tillegg er det en fin pantesum på dem, før de resirkuleres til nye, sier Varberg.

Noen av festivalene som brukte festivalkrusene var Hvalstrandfestivalen, Tons Of Rock og Bergenfest.

Vil få inn den siste flasken

Med seg på laget har Infinitem fortsatt en verdensmester, som også brenner for miljøet.

– Vi har fortsatt med oss Karsten Warholm som panteambassadør, noe vi er veldig stolte av. Vi har hatt flere kampanjer hvor han har vært i front, og det morsomste var kanskje da han var i hjembygda si, Ulsteinvik, og ringte på hos alle som bor der. På den måten fikk han med seg hele bygda på en stor pantedugnad, forteller hun.

Men det er ikke bare Warholm som har vært på tur i år.

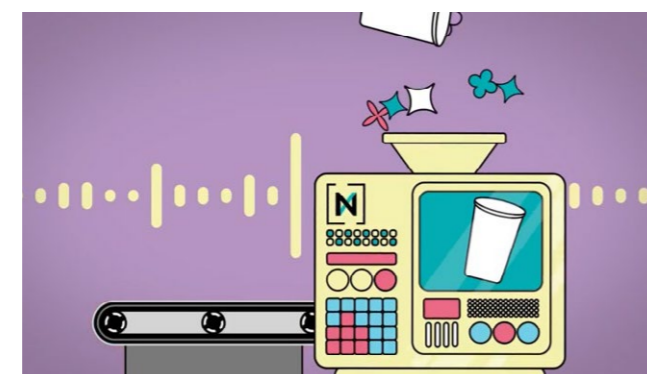
– Etter pandemien ser vi at folk er mer på farten igjen, reiser mer, og drikker mer ute. Det har innvirkning

på pantevanene. Under pandemien, da vi stort sett var hjemme, så vi at mye av tomgodset kom derfra. Nå kommer det i større grad fra andre steder, sier Varberg.

Ny vri og nye roller

I 2022 testet Infinitem ut to litt andre typer reklamekampanjer enn de vanligvis har hatt. Den første handlet om «kvast»; kuer og andre husdyr som får i seg skadelige metallbiter fra bokser som havner i grøfta, og den andre med Warholm som illustrerte hva man ikke skal gjøre med tomme bokser og flasker.

– På tampen av året laget vi en julefilm til bransjen, hvor vi gjenskapte Grevinnen og hovmesteren med et budskap om panting. Det var langt utenfor komfortsonen, men det ble et veldig artig resultat, synes vi, forteller hun.

FESTIVALKRUS: Denne animasjonsfilmen ble vist på en rekke festivaler i sommer, for å minne om at plastkrusene kan resirkuleres.

NYE ROLLER: Randi Haavik Varberg og Kjell Olav Maldum viste en litt annen side i årets julehilsen, en panteversjon av Grevinnen og hovmesteren.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblick
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Nye flasker – hele døgnet

Før en pantet flaske er resirkulert og klar til ny bruk, har den vært gjennom en mengde maskiner og tre større anlegg i Norge og Sverige.

Ståle Maldum, fabrikkssjef hos Infinitem.

Idet tomflasken din blir levert i en panteautomat, starter prosessen med å få den tilbake i butikken. Derfor går maskinene døgnet rundt hos Infinitem og Veolia på Heia i Fetsund. Her finnes ikke noe lager for tomgods. Alt som kommer inn, havner rett på båndet. Hver dag mottar Infinitem last fra opp mot 90 lastebiler. Det tilsvarer noe sånt som 10 tonn i timen, fordelt på to luker.

– Fra vi tipper lasten inn går det ti minutter til den er gjennom, sier fabrikkssjef Ståle Maldum. Følg flaskeferden her!

Infinitem

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 **Nye flasker – hele døgnet**
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skiftest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festvalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Veolia

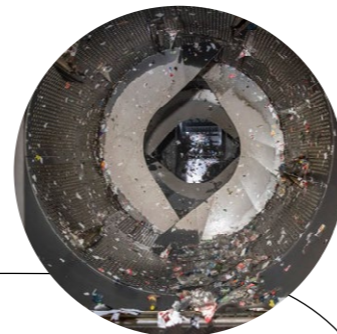
100 meter fra Infinitem anlegg ligger Veolias resirkuleringsfabrikk, et 3 500 kvadratmeter stort lokale der plastflasker blir til pellets. Hit kjører en liten lastebil over gårdsplassen fra Infinitem annenhver time, døgnet rundt, lastet med om lag 26 kuber av de sammenklemtede flaskene. Til sammen 36 tonn med pellets blir produsert i døgnet hos Veolia. Biler fra Infinitem henter lasten og frakter plasten til et lager noen hundre meter unna Veolias anlegg. Herfra går plasten videre til Sverige og Litauen hvor den blir gjort om til flaskeemner.

Klokken

09:30

Tomflasker i kuber blir lastet av trucken og lagt på båndet. Når kuben treffer det første båndet hos Veolia, havner flaskene i en trommel og den tettepakke masse løser seg opp.

Klokken

09:35

Den første av til sammen tre metalledetektorer fjerner aluminium.

Klokken

09:40

Flaskene kvernes til mindre biter, med kork og det hele. Deretter suges etikettene opp i et eget zig-zag-tårn, for de skal ikke være med videre.

Klokken

09:45

Biter av flasker og korker vaskes i en blanding av lut og vann på 70 grader. Denne prosessen krever også en ny skyllerunde i egen maskin.

Klokken

10:00

Flaskebiter og korkbiter skal skilles fra hverandre. Det foregår i et slags basseng. Pet fra flasker synker ned og korkmateriale flyter opp.

Klokken

17:00

I minimum seks timer og 190 grader blir det som nå er blitt til pellets kjørt gjennom en ny runde med tørking og varmebehandling. Denne runden skal sikre at materialet blir næringsmiddelgodkjent.

Klokken

01:30

De ferdige pelletsene er sortert i store poser, merket og klare for utkjøring til Sverige og Tyskland.

Klokken

14:30

Bitene skal nå smeltes om og varmes opp til 280 grader. En «kjøttkvern» kutter smeltebitene i små pellets. Prosessen foregår i vann, for å hindre at bitene smelter sammen igjen.

Klokken

10:45

Bitene varmes og tørkes.

Klokken

10:35

Ny maskin sorterer ut det som er av fargede biter. Det er bare klar og lyseblå pet som brukes i produksjon av nye flasker.

Klokken

10:30

Ny runde med etikettfjerner, metalledetektor og -sil. Flaskebitene blir nå sortert; de som er i passe store biter og de som er for små eller for store.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 **Nye flasker – hele døgnet**
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Petainer

Om lag fire timer etter at lasten kjører fra Fetsund i Norge, ankommer den Petainer i Lidköping i Sverige. Her blir pelletsene til preformer eller ferdige flasker, klare for ny tapping.

Pelletsene som kommer i sekker fra Veolia blir tømt over – og oppbevares i store siloer.

Den smeltede massen sprøytes i en stålform som omgjør den til plastrør, såkalte preformer. Disse preformene er utgangspunktet for nye plastflasker. Ferdige preformer lagres i gjenvinnbare stål- eller papirbokser.

Preformene sendes videre til en maskin som varmer dem opp. Deretter blåses de opp til ønsket flaskestørrelse. Ferdig blåste flasker pakkes før forsendelse til kunde for fylling.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 **Nye flasker – hele døgnet**
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnoen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 **Ombruk eller resirkulering – hva er best?**
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

SAMMENLIGNER: Ole Faye i Infinitem er spent på resultatene i NORSUS-rapporten, som skal sammenligne pantesystemet med et tenkt ombrukssystem.

Ombruk eller resirkulering – hva er best?

Hva er miljøeffekten av pantesystemet i dag, sammenlignet med et ombrukssystem for flasker og bokser? NORSUS, Norsk institutt for bærekraftsforskning, skal finne svaret.

– Det vi ønsker å se på nå, er miljøpåvirkningen av panteystemet for flasker og bokser som vi har i dag, sammenlignet med et tenkt ombrukssystem, sier Ole Faye, rådgiver i Infinitem.

– Før vi begynte med resirkulering, hadde Norge et ombrukssystem, der vi vasket og gjenbrakte flaskene. I Europa er det nå flere som mener at vi bør gå i retning av ombruk igjen. For å kunne gjøre slike vurderinger, mener vi at de ulike løsningene må kartlegges, slik at vi har fakta om hvilke løsninger som faktisk har minst miljøavtrykk, sier Faye.

Spesialister på livsløpsanalyser

– Vi i NORSUS gjør livsløpsanalyser for å kartlegge klimapåvirkning og andre miljøeffekter som ulike produkter og systemer medfører. Vi ser også på faktorer som ressursbruk, vannforbruk, transport og elektrisitet. Målet er å sammenligne ulike produkter og systemer, for å ta de beste valgene for miljøet og klimaet, sier Hanne Lerche Raadal.

Raadal er forsker og leder dette arbeidet hos NORSUS, sammen med Simon Saxegård og Ingunn Saur Modahl. Innenfor livsløpsmetodikk er det ulike måter å modellere resirkulering på. EU har nylig laget et rammeverk for å gjøre

livsløpsanalyser mer universelle, slik at det blir lettere å sammenligne på tvers av landegrenser og bransjer.

– Infinitem jobber for at vi til enhver tid skal ha det mest ressurseffektive sirkulære systemet for innsamling av flasker og bokser, som vårt bidrag inn i den sirkulære økonomien.

NORSUS er spesialister på livsløpsanalyser, og har en bank av data de bruker i beregningene. Dette er for eksempel utslipp og avtrykk knyttet til transport og energiforbruk. For å gjøre beregningene nærmest mulig knyttet til virkeligheten, brukes også spesifikke data fra drikkevarebransjen.

– Dette er for eksempel hvor stor mengde resirkulert materiale som brukes ved produksjon av flaskene og boksene, hva de ulike typene emballasjetypene og -størrelsene veier, hvor mange flasker man får plass til på en pall og hvor mye svinn det blir i en vaskeprosess, sier Raadal.

Viktig faktagrunnlag

Informasjonen får de blant annet fra emballasjeaktører i Finland, Estland og Tyskland, samt produsentene Lerum og Ringnes her i Norge. Ett av målene er å finne ut hvilke forutsetninger de ulike systemene kan fungere under. I de tenkte ombrukssystemene brukes de materialene det vil være realistisk å bruke i dag, glassflasker i stedet for aluminium, og litt tykkere plastflasker.

– I livsløpsanalyser må vi alltid legge en del forutsetninger til grunn, som for eksempel at vi i et tenkt ombrukssystem går ut fra at folk er like flinke på innsamling som de er i dagens pantesystem. Vi ønsker med denne rapporten å kartlegge under hvilke forhold de ulike systemene presterer best, og det er ikke sikkert at «one size fits all», sier Raadal.

Rapporten skal være ferdig i løpet av 2023, og brukes som underlag inn i diskusjoner om fremtidens systemer for emballasje og innsamling.

– Infinitem jobber for at vi til enhver tid skal ha det mest ressurseffektive sirkulære systemet for innsamling av flasker og bokser, som vårt bidrag inn i den sirkulære økonomien, sier Faye.

Tar klesprat om plast

Prisbelønte Fæbrik har gjort omsøm av klær trendy. I sin egen podkast «fÆb» problematiserer de også bruk av resirkulert plast i klesplagg.

Fæbrik ble opprettet i 2020 av Jenny Skavlan, Ingrid Bergtun, Mari Nordén og Ingrid Vik Lysne. Målet med Fæbrik er å engasjere flere til å sy selv og tenke mer bærekraftig. De selger mønstre, kurs og stoff, slik at man selv kan lage sin egen garderobe eller sy om det man allerede har.

I en episode av podkasten «fÆb», fra september, diskuterer de et tema som er høyst aktuelt for tiden: Finnes det bærekraftige klær?

Utgangspunktet var en ny kleskolleksjon laget i samarbeid med Kourtney Kardashian, som heter «Ready for the Future». Damene ettergikk dette i sømmene, ved å se på hva klærne var laget av, og om det kan forsvare den ambisiøse tittelen med hensyn på miljøet. Det kommer frem at klærne i stor grad er laget av 100 prosent resirkulert polyester, altså plast. Er det bærekraftig?

Grønnvasking

På absolutt ingen måte. Det er kanskje ørlite mer bærekraftig fordi det er resirkulert, og akkurat her har du ikke hentet ut enda mer råmateriale, men resirkulert polyester i klær er grønnvasking i seg selv, sier Skavlan.

De forteller at når de hører om kleskjenner som bruker resirkulerte materialer er de i utgangspunktet positive, fordi resirkulering er bra. Men problemet med at resirkulert polyester puttes i klær er at det er en blindvei.

Plast som er i emballasje og sånne ting, som vi putter i sorteringsposen hjemme, det kan gjøres om til ny plast. For eksempel plastflasker, de må holdes i plastflaskeløpet. Fordi plastflaske kan bli til plastflaske. Med en gang plastflasker puttes

i klær, kan det aldri bli noe mer, fordi vi ikke har teknologien for det, sier Skavlan.

Resirkulert polyester i klær kommer nemlig ikke fra gamle polyesterplagg.

Ikke sirkulært

Så det eneste gode man gjør her er at de flaskene blir brukt til noe annet og får litt lenger liv, men problemet er at det er ikke sirkulært i det hele tatt. Du gir flasken bare ett steg til, også stopper det der, sier Lysne.

Hun forteller at det forstyrrer henne at kleskjedene som påstår at disse klærne er mer bærekraftige, på ett vis har rett. For det er ørlite grann mer bærekraftig enn om man hadde brukt helt ny polyester.

Men så er det noe med at det bittebitte-lille bærekraftsaspaket her er så forsvinnende lite, og hvis man skal tenke sirkulært og på hva som skal skje med plagget etterpå, så er det jo ikke bærekraftig i det hele tatt, sier Lysne.

Hun irriterer seg også over at klesprodusentene «stjeler» og bruker ordene som de som faktisk prøver å gjøre noe bærekraftig bruker.

Så tar de ikke med hele bildet i beregningen. Når de bruker en av verdens største influensere og sier at dette er bærekraftig, så kommer de til å selge voldsomme mengder klær. Så dette øker mengden klær i verden som er laget av plast, som ikke kan resirkuleres, mengden klær av dårlig kvalitet som man går fort lei av, og som havner på søppeldynga, sier Skavlan.

Fæbrikdamene påpeker at det allerede finnes bærekraftige klær, nemlig de du allerede har i skapet ditt og bruker om og om igjen helt til de er helt utslitte. Det aller mest bærekraftige er å bruke det du allerede har, eller å kjøpe brukt.

FÆBRIKS BESTE TIPS FOR Å TA BÆREKRAFTIGE VALG I KLESVEIEN:

- Bruk det du har, reparer, bytt med venner eller familie.
- Kjøp brukt!
- For å unngå spontankjøp, vent i 2 dager før du kjøper plagget!
- Skal du kjøpe nytt, se etter naturfibre som ull, lin, økologisk bomull eller silke. Gjerne med svanemerket eller med god rating på «good on you».
- Vær nysgjerrig på hvordan ting er laget. Spør i butikken eller les på nett om hvordan og hvor plaggene er produsert. Vi har en tendens til å være mer glad i plagg med en historie.
- Kjøp klær som passer deg og din kropp! Sitter ikke plagget bra, kommer det sannsynligvis ikke til å bli brukt mye.
- Ikke bruk det å kvitte deg med klær som en unnskyldning til å kjøpe nye.

FÆBRIK: Fra venstre Jenny Skavlan, Ingrid Bergtun, Ingrid Vik Lysne og Mari Nordén.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 **Tar klesprat om plast**
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantsystem
- 29 Irland innfører pantsystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festvalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Innhold

3	Det handler om ansvar
4	Pantetall 2022
5	– Vi ønsker at alle panter alt
6	Nye flasker – hele døgnet
9	Ombruk eller resirkulering – hva er best?
10	Tar klesprat om plast
11	– Materialene bør holdes i sirkelen
12	Alt starter i det små
13	Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
15	– Bra at ressursene brukes om igjen
16	Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
17	Joda, det er pant på disse
18	Pant på polet femdoblet
19	Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
20	Luftig løsning
21	En bevisst strategi
22	Finner fremtidens former
23	Fra postordre til panteordning
24	Skifest med panting for puddersnøen
26	– Resirkulering er en viktig del av svaret
27	Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
28	Et sirkulært pantesystem
29	Irland innfører pantesystem
30	Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
31	Sirkulærøkonomi i Arendal
32	Samlet inn over to millioner resirkulerbare festvalkrus
33	Løp for miljøet i Brølerpanteren
34	Pant for dyra
35	Et historisk panteblikk
36	Styret
37	Regnskap
38	Kontakt

PLASTEKSPERT: Naveen Singh i Norner mener at plastflaskene bør bli til nye plastflasker, og ikke andre produkter.

– Materialene bør holdes i sirkelen

Å dyrke de rene materialstrømmene er det viktigste nå, ifølge plastekspert Naveen Singh.

Naveen Singh har doktorgrad i plast, og jobber i Norner som seniorforsker. Selskapet er ledende på forskning og utvikling på polymerer (plast) og hjelper Infinitum å gjøre resirkuleringsprosessen for plastflasker så god som mulig.

– Det aller viktigste vi kan gjøre nå, er å sørge for å gjøre sirkelen så effektiv som mulig, og passe på at materialer ikke forsvinner ut, sier han.

Kvaliteten blir dårligere

Han forteller om utfordringene som oppstår når vi mister materialer ut av verdikjeden:

– Med en gang materialer forsvinner ut av en velfungerende sirkel blir det «downcycling», materialene og kvaliteten blir dårligere. Et godt eksempel er når plastflasker blir resirkulert til klær. Mange klær er laget av forskjellige typer fiber, blant annet polyester. Polyester er samme type plast som vi har i plastflasker. Men når materialene endres for å kunne brukes i klær, forringes kvaliteten, og det er ikke noe system for å resirkulere klærne på nytt, sier han.

Eksempelet med klær er høyst relevant, siden mange klesprodusenter

reklamerer med at klærne deres er laget av 100 prosent resirkulert plast. Men foreløpig stopper sirkelen der.

Rene strømmer

– Det er teoretisk mulig å lage resirkuleringsystemer for klær også. Den største utfordringen er at klær veldig ofte lages av en miks av fibre, som er nesten umulig å skille fra hverandre. Hvis vi hadde hatt en genser av 100 prosent polyester, ville det vært lettere å lage et system for resirkulering. Det er noe av det som fungerer så godt hos Infinitum, at man klarer å skille de ulike materialene fra hverandre, slik at vi får rene strømmer. En plastflaske har plast i selve flasken, og etikett, lim og kork. Dette sorteres på anlegget til Infinitum, og resirkuleres i hver sin strøm, sier han.

Resirkulerte plastflasker kan også brukes i andre produkter, som bildekk og vaskemaskintromler. Singh forteller at når et selskap lager en annen type produkt av resirkulerte plastflasker, og sier at det er bærekraftig, er det ren grønnvasking.

– Det gir ikke mindre belastning på miljøet, og er heller ikke sirkulærøkonomi,

fordi man ikke kan bruke materialene på nytt etter endt levetid. Da har man kastet bort en sjanse til å bruke plasten på ny igjen mange ganger, som vi kan med plastflasker, sier han.

– Vi må resirkulere så mye som mulig. I en ideell verden skulle bare de som har et velfungerende system for resirkulering av egne produkter, fått lov til å kjøpe og bruke resirkulert plast, mener Singh.

– Slik det er nå, får en god del selskaper dekket sitt behov for å fremstå bærekraftig, kanskje i stedet for å jobbe med løsninger for å resirkulere egne produkter, sier han.

Konsekvensene av at andre aktører bruker resirkulerte plastflasker i sine produkter, går også ut over Infinitum.

– Når plastmaterialet tas ut av verdikjeden til Infinitum, må det kompenseres for ved å hente inn helt ny, ubrukt plast. I stedet for at den samme plasten kunne vært brukt gang på gang i nye plastflasker. Vi må jobbe med å dyrke de rene strømmene, og jobbe for å gjøre dem enda bedre, slik at vi kan resirkulere så mye som mulig, så mange ganger som mulig, sier han.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 **Alt starter i det små**
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesytem
- 29 Irland innfører pantesytem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festvalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Alt starter i det små

Hos Lerum har bærekraft vært retningsgivende siden 1907. For 115 år siden handlet det mest om å ta vare på råvarene. I dag handler det om å ta vare på langt mer.

FRA SOGNDAL: Saften og syltetøyet er kjent over hele Norge. I fjor produserte Lerum varer for nesten 700 millioner kroner.

– Vi jobber hele tiden med å forbedre oss og følge opp de ulike kravene som stilles til vår produksjon, sier Trine Lerum Hjellhaug, fjerde generasjon i Lerum-familien og administrerende direktør for saft og syltetøy i Sogndal.

Akkurat nå er Hjellhaug spent på hvilke konsekvenser de nye EU-direktivene vil få for familiebedriften. Som for eksempel kravet om at alle plastkorker skal henge fast på flasken.

– Jeg har lurt på om vi trenger det i Norge, som har et så godt pantsystem? Jeg vil tippe de fleste flaskene blir levert med korken på, sier hun.

Sogndølingen innrømmer at hun hadde ønsket midlene ble brukt på andre bærekraftiltak.

– Jeg er opptatt av sunn fornuft. Et system som virker i et annet land, virker kanskje ikke like godt i Norge. For meg handler det om å ta vare på, ned til der vi er nå.

Bær og bærekraft

Historien til Lerum, en hjørnesteinsbedrift i Sogndal, startet med Hjellhaugs oldeforeldre som drev landhandel og gjerne byttet varer med andre. En augustdag i 1907 ble to bøtter med bringebær glemt igjen på kaia da Bergensbåten dro fra land.

– Oldemor bar dem hjem og kokte saft av dem. Og så byttet hun saften mot noe annet. Slik startet det, forteller Hjellhaug.

I dag har Lerum 135 ansatte og et digert produksjonsanlegg i Kaupanger – der det henger lapper på veggen med påskriften «slao ao lyset».

Oppfordringen kommer fra en av Lerums yngste medarbeidere. For ham gikk bokstavelig lyset opp da ansatte og ledelsen var samlet til en workshop om bærekraft.

– For mange kan bærekraft være et abstrakt og litt skremmende ord. Vi hører om Parisavtale og EU-mål og jeg vet ikke hva. I Lerum snakker vi om å ta vare på. For oss er bærekraft mye mer enn klima og miljø, det handler også om naturen, mennesket og lokalsamfunnet, sier Trine Lerum Hjellhaug.

Små skritt teller

Istedenfor en bærekraftstrategi har produksjonsbedriften de siste årene utviklet en bærekraftig strategi. Tanken er at alle som jobber i Lerum skal oppleve at selv små grep har stor betydning.

– Vi spurte blant annet de ansatte «hva kan du gjøre der du arbeider for å ta vare på fremtiden på en lønnsom måte?», forklarer Hjellhaug.

Svarene hun fikk var mange og varierte. Som for eksempel å merke tyttebær-syltetøyet med «Vær raus, siste rest er god i saus» for å få ned matsvinnet.

– Små steg hele tiden blir masse når vi legger sammen over tid. Det er også bærekraft. Mange vegrer seg og vet ikke helt hvordan de skal komme i gang, uavhengig av bransje. Vi begynte med å tenke enkelt og jeg håper det gir resultater.

Tror på neste generasjon

I 2022 produserte Lerum 54 millioner kilo syltetøy og drikkevarer, og omsatte for nesten 700 millioner kroner. Saften

og syltetøyet som blir laget i Sogndal er kjent over hele Norge.

– Jeg spør meg noen ganger om hva mine oldeforeldre hadde sagt om de visste hvor det bar hen, sier Hjellhaug.

Mens generasjonen før henne fikk industrialisert bedriften, har hun og søskenbarna i stor grad fokusert på merkevaren Lerum. Den neste generasjonen er Hjellhaug sikker på «vil bidra til å gjøre verden bedre».

– Vi vet allerede i dag at unge mennesker ønsker å jobbe for bedrifter som tar bærekraft på alvor. Jeg tror de vil lykkes i enda større grad enn vi klarer på vår vakt, sier hun.

FAMILIEBEDRIFT: Drivkraften vår har alltid vært å skape noe for oss selv og andre, sier Trine Lerum Hjellhaug som er fjerde generasjon i familiebedriften Lerum.

Innhold

3	Det handler om ansvar
4	Pantetall 2022
5	– Vi ønsker at alle panter alt
6	Nye flasker – hele døgnet
9	Ombruk eller resirkulering – hva er best?
10	Tar klesprat om plast
11	– Materialene bør holdes i sirkelen
12	Alt starter i det små
13	Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
15	– Bra at ressursene brukes om igjen
16	Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
17	Joda, det er pant på disse
18	Pant på polet femdoblet
19	Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
20	Luftig løsning
21	En bevisst strategi
22	Finner fremtidens former
23	Fra postordre til panteordning
24	Skifest med panting for puddersnøen
26	– Resirkulering er en viktig del av svaret
27	Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
28	Et sirkulært pantesystem
29	Irland innfører pantesystem
30	Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
31	Sirkulærøkonomi i Arendal
32	Samlet inn over to millioner resirkulerbare festvalkrus
33	Løp for miljøet i Brølerpanteren
34	Pant for dyra
35	Et historisk panteblick
36	Styret
37	Regnskap
38	Kontakt

Forberedt på en tsunami av EU-regelverk

– Vi står ovenfor en omstilling uten sidestykke. Jeg vil gå så langt som å kalle det et paradigmeskifte, sier seksjonsleder Hege Rooth Olbergsveen i Miljødirektoratet.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 **Forberedt på en tsunami av EU-regelverk**
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festvalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

TRAVEL: Denne våren skal Miljødirektoratet også bistå Skatteetaten med en utredning av en eventuell avgift på ny plast.

I underkant av 50 nye regelverk skal bidra til at EU og Norge når sine klima- og miljømål innen 2030. Mange regler vil påvirke hverdagen til folk flest. Miljødirektoratet og Olbergsveen blir de neste årene sentrale i arbeidet med implementeringen av de nye regelverkene som er vedtatt av EU i Brussel. Denne våren ansetter direktoratet 15 nye medarbeidere for å kunne holde tritt med alt som kommer. Siden blir det en viktig jobb å følge opp og føre tilsyn med at regelverkene overholdes.

Seksjonslederen understreker at det som nå skjer vil få stor betydning for mange. – Nå gjelder det å følge med! Man må forstå hva dette vil bety for industrien, de ulike næringene og for deg og meg, sier hun.

Strengere designkrav

Miljødirektoratet har i flere sammenhenger omtalt de nye regelverkene som «en tsunami». Det er voldsomt mye som kommer, og det kommer raskt. Innen sommeren 2024 har EU planer om å ha vedtatt samtlige regelverksforslag fra

EU-kommisjonen, som deretter skal gjennomføres i landene suksessivt.

Først ut innen sirkulærøkonomi er nye krav til hele verdikjeden for batterier, deretter følger blant annet en økodesignforordning og en ny emballasjeforordning.

Strengere krav til design og bruk av emballasje vil stå sentralt. Det foreslås også krav om nasjonale panteordninger for plastflasker og metallbokser til drikkevarer i alle EU-land. Innen 2030 skal ikke bare flasker, men all emballasje i EU kunne materialgjenvinnes. Forordningen skal sørge for bedre design, øke ombruk og redusere mengden emballasjeavfall for å sikre en sirkulærøkonomi.

– Emballasje vi kjenner i dag vil se annerledes ut om noen år, som følge av kommende krav fra EU, sier Olbergsveen.

Må fylle tomrom

De nye reglene er ikke vedtatt ennå, men noen mulige framtidige eksempler er at plastvinduet som viser innholdet i en kartong med pasta, vil kunne bli borte. Det samme vil plastomslag rundt en firepakning med drikke, og miniatyropakninger med sjampo på hotellene.

Ett av de foreslåtte kravene fra Europakommisjonen er at tomrommet i emballasjen skal være så lite som mulig.

– En leketøysprodusent kan ikke bruke innpakning som er større enn nødvendig for innholdet, forklarer Olbergsveen.

Produsenter som ikke oppfyller kravene får ikke sette emballasjen på markedet.

– Vi vet at noen næringer allerede er på god vei og innretter seg etter det som kommer under EUs grønne giv. I byggesektoren, deler av møbelnæringen og enkelte kommuner ser vi at det er flere som tenker nytt og innovativt innen sirkulærøkonomi, sier Olbergsveen.

Kan gi konkurransefortrinn

De som tidlig planlegger for og innretter seg etter de nye regelverkene, vil ha et konkurransefortrinn i fremtiden, tror hun.

Seksjonslederen trekker gjerne frem Infinitem som pådriver for gode løsninger, og tror også pantekjempen gjør lurt i å se på nye muligheter for fremtidens emballasje i sirkulærøkonomi.

– Infinitem har alltid vært fremoverlent og i forkant av slike endringer. Samtidig er de gode på å dele informasjon og vise frem løsninger man ser fungerer for interessenter fra hele verden, sier hun.

– *Emballasje vi kjenner i dag vil se annerledes ut om noen år.*

*Hege Olbergsveen,
seksjonsleder i Miljødirektoratet*

BRUSSEL: EU-kommisjonen har lagt frem mer enn 50 regelverksforslag som også vil kunne påvirke Norge i stor grad.

– Bra at ressursene brukes om igjen

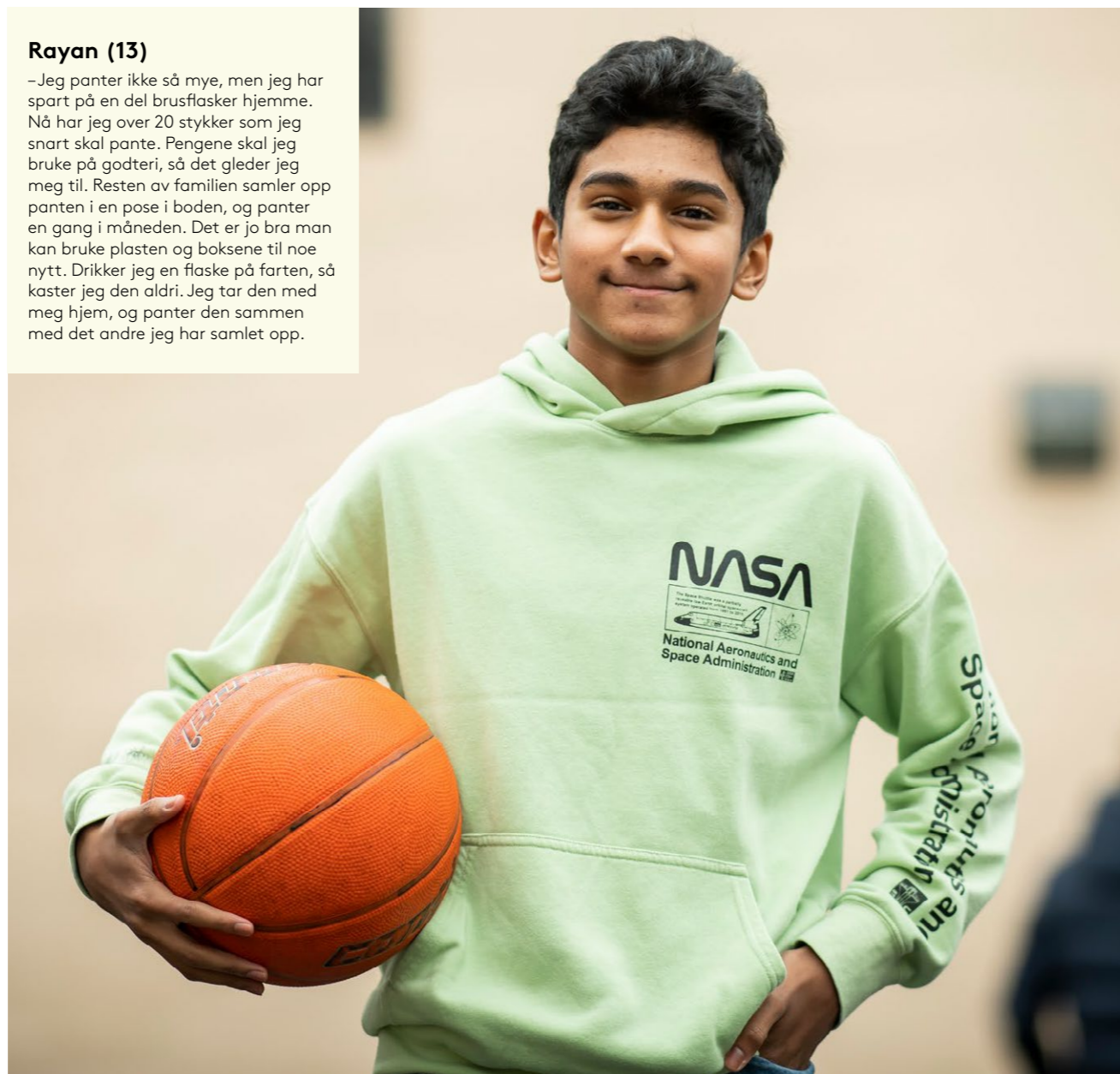
Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Hva tenker ungdommen om pant, hva gjør de med tomflaskene sine og hva synes de er bra med panteordningen?

Rayan (13)

– Jeg panter ikke så mye, men jeg har spart på en del brusflasker hjemme. Nå har jeg over 20 stykker som jeg snart skal pante. Pengene skal jeg bruke på godteri, så det gleder jeg meg til. Resten av familien samler opp panten i en pose i boden, og panter en gang i måneden. Det er jo bra man kan bruke plasten og boksene til noe nytt. Driker jeg en flaske på farten, så kaster jeg den aldri. Jeg tar den med meg hjem, og panter den sammen med det andre jeg har samlet opp.

Patrycja (15)

– Jeg pleier faktisk å ha en stor utstilling av tomme brusflasker over alt på rommet mitt, og jeg synes det er fint å se på. Og så går det en stund, og så panter jeg dem. Alle pengene bruker jeg på mer brus, så det går i en sirkel. På skolen gir vi panten til klassekassen, og så brukes pengene på noe hyggelig for alle elevene. Å pante er fint fordi det både gir penger tilbake og er bra for miljøet. Å kaste pant er ikke noe jeg ville gjort.

Eva Marie (15)

– Jeg samler opp panten i en pose på rommet mitt, og panter når jeg har for mye eller trenger penger. Har jeg en flaske med på tur, så tar jeg med den hjem når den er tom. Det er bra at ressursene kan brukes om igjen, i stedet for å måtte lage ny plast. Familien min er egentlig ganske flink til å pante, og har en stor pose stående i garasjen hvor de legger tomme bokser og flasker. Men panten fra det jeg drikker selv, den beholder jeg selv. Det er alltid fint å få litt ekstra penger.

Lasse (15)

– Jeg panter alt jeg drikker, og plukker opp de flaskene og boksene jeg finner liggende rundt omkring. Da blir jo det jeg skal handle på butikken noen kroner billigere. Noen ganger trykker jeg også på Røde Kors-knappen for å delta i Pantelotteriet. Hjemme har vi en pose i gangen hvor vi putter panten, som noen i familien panter når den er full. Hvis jeg drikker noe når jeg er ute, panter jeg det som regel. Hvis det ikke er en butikk i nærheten, så hender det at jeg setter fra meg flasken ved en søppelkasse. Å pante er jo bra for miljøet, fordi plast og aluminium kan resirkuleres. Jeg pleier også ofte å kjøpe brukte klær, så jeg er tilhenger av at ting kan brukes om igjen.

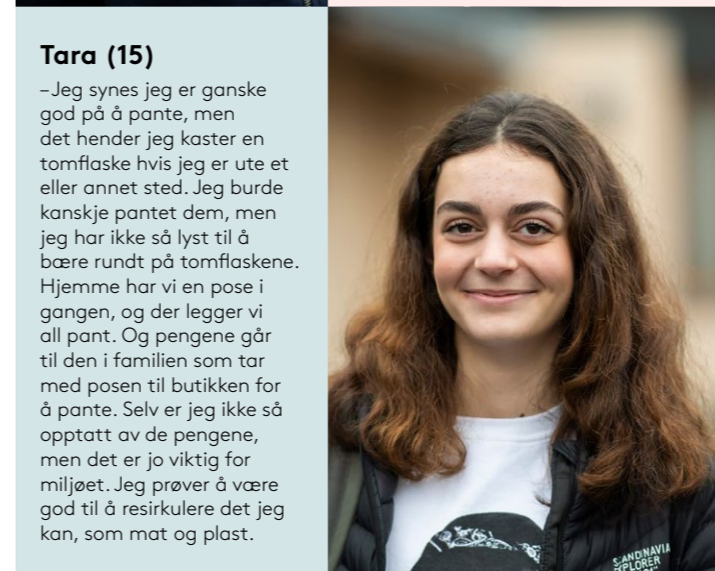
Kristoffer (14)

– Noen ganger panter jeg de tomme boksene og flaskene, men er det ikke en butikk i nærheten, så kaster jeg dem i en søppelkasse. Jeg har ikke tenkt så mye på hva som skjer med dem etter det, men da blir de kanskje ikke resirkulert. Hjemme legger vi all pant i en pose, og den i familien som panter dem får pengene. At materialene kan brukes om igjen når man panter er jo veldig bra, så alle burde egentlig være flinke til det.

Tara (15)

– Jeg synes jeg er ganske god på å pante, men det hender jeg kaster en tomflaske hvis jeg er ute et eller annet sted. Jeg burde kanskje pantet dem, men jeg har ikke så lyst til å bære rundt på tomflaskene. Hjemme har vi en pose i gangen, og der legger vi all pant. Og pengene går til den i familien som tar med posen til butikken for å pante. Selv er jeg ikke så opptatt av de pengene, men det er jo viktig for miljøet. Jeg prøver å være god til å resirkulere det jeg kan, som mat og plast.

Signe (14)

– Hjemme har vi en pose der vi putter all pant, og pengene går til familien. Hvis jeg drikker noe på farten, så putter jeg som regel tomflasken i en søppelkasse. Jeg har ikke tenkt så mye på hva som skjer med den etter det. Jeg burde nok tatt den med meg og pantet den, sånn at den ble resirkulert. Jeg tror de andre i familien er flinke til å pante, og det er jo bra at det kan brukes på nytt til nye bokser og flasker.

Innhold

3	Det handler om ansvar
4	Pantetall 2022
5	– Vi ønsker at alle panter alt
6	Nye flasker – hele døgnet
9	Ombruk eller resirkulering – hva er best?
10	Tar klesprat om plast
11	– Materialene bør holdes i sirkelen
12	Alt starter i det små
13	Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
15	– Bra at ressursene brukes om igjen
16	Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
17	Joda, det er pant på disse
18	Pant på polet femdoblet
19	Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
20	Luftig løsning
21	En bevisst strategi
22	Finner fremtidens former
23	Fra postordre til panteordning
24	Skifest med panting for puddersnøen
26	– Resirkulering er en viktig del av svaret
27	Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
28	Et sirkulært pantesystem
29	Irland innfører pantesystem
30	Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
31	Sirkulærøkonomi i Arendal
32	Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
33	Løp for miljøet i Brølerpanteren
34	Pant for dyra
35	Et historisk panteblikk
36	Styret
37	Regnskap
38	Kontakt

GRØNNVASKING: Tonje Drevland i Forbrukertilsynet passer på at bedriftene ikke påstår at de er mer miljøvennlige enn de egentlig er.

Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking

Forbrukertilsynet passer på at bedrifter ikke utgir seg for å være mer miljøvennlige enn de er. Nå er sjansen stor for at de vil se på begrepet «resirkulert».

– «Grønn», «klimanøytral» og «bærekraftig» har vært begreper vi har gått etter lenge, men nå er også resirkulert kommet på listen vår, sier Tonje Drevland, som jobber i Tilsynsavdelingen i Forbrukertilsynet.

Ønske om å fremstå miljøvennlig

Forbrukertilsynet er den eneste myndigheten som følger opp regelverket mot grønnvasking. Grønnvasking er en form for villedende markedsføring der et produkt eller selskap blir fremstilt som mer miljøvennlig enn det er. Dette er forbudt etter markedsføringsloven. Drevland forteller hvorfor de har blitt oppmerksomme på bruken av «resirkulert» hos selskaper:

– Dette handler i stor grad om at resirkulering nå forbindes med miljø og bærekraft, og også derfor brukes bevisst for å fremføre et bærekraftsbudskap. Når et skemerke reklamerer med 100 eller 30 prosent resirkulert plast i skoen, vil det som regel være for at forbruker skal koble dette til at skoen er mindre miljøbelastende, enn andre tilsvarende skotyper, og ikke som en generell saksopplysning. Hvis ikke gir det ikke mening å opplyse om dette, sier hun.

Må kunne dokumenteres

Forbrukertilsynet jobber hovedsakelig på to måter, både ved at de selv oppsøker

bedrifter med udokumenterte bærekraftspåstander, og at de får inn klager fra andre.

– Bærekraftspåstander må kunne dokumenteres og underbygges med fakta. Hvis noen påstår at et produkt er «mer bærekraftig», må de kunne dokumentere hvordan og hvorfor. Og da må selvsagt alle relevante miljøpåvirkninger i hele produktets livsløp tas i betraktning, sier Drevland. Dokumentasjonen må bedriftene selv ha. Konsekvensene av å bli tatt for å drive med grønnvasking er først og fremst at påstandene må fjernes, eller endres, og det kan være aktuelt med overtredelsesgebyrer. Når en sak konkluderes, pleier også Forbrukertilsynet å gi en generell orientering i markedet, for å varsle andre aktører, for å unngå at flere går i samme felle.

Hele kretsløpet teller

Forbrukertilsynet vil fremover vurdere å ta opp saker som gjelder villedende markedsføring av resirkulert plast i produkter.

– I disse sakene må selskapene ha dokumentasjon for at resirkulert plast i produktene gjør at miljøbelastningen totalt sett blir vesentlig mindre enn ved bruk av ny plast. Da må de vite hvor stor relativ betydning dette valget av materiale har sett opp mot hele produktets kretsløp, for

å vite at det er en relevant miljøpåstand å fremheve at et produkt er produsert av resirkulert plast, forteller hun.

Hun legger til at plasten i resirkulerte produkter ofte virker å komme fra resirkulerte plastflasker.

– Hvis noen påstår at et produkt er «mer bærekraftig», må de kunne dokumentere hvordan og hvorfor.

– Dersom vi tar opp saker som gjelder bruk av resirkulerte plastflasker i andre typer produkter, for eksempel i klær og sko, må vi kanskje også vurdere hvilken relevans det har at plastflaskene da blir tatt ut av et i utgangspunktet sirkulært system og benyttet i et produkt som ikke lenger kan resirkuleres. Vi lurer på om det finnes dokumentasjon for at det å ta flaskene ut av et sirkulært system, og heller bruke dem i andre produkter som ikke kan resirkuleres, totalt sett medfører en miljøgevinst. Hvis det ikke gjør det, kan hele resirkulert-påstanden være villedende. Dette er noe vi må se nærmere på, dersom vi tar opp saker som gjelder slike påstander, sier hun.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 **Joda, det er pant på disse**
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Joda, det er pant på disse

Det er pant på mer drikkeemballasje enn man kanskje skulle tro. Her er noen av de mer overraskende boksene og flaskene som gir penger tilbake fra panteautomaten.

Tomtegløgg er en gammel kjenning, som i mange år har hatt lave pantetall. Grunnen er nok at den ikke ligner veldig på de tradisjonelle plastflaskene og boksene med øl og brus. Gløggen kommer i både halvliter- og literstørrelse. Selges som oftest i dagligvarebutikker, og gir to kroner i pant for den lille og tre kroner for den store.

Bendit med mango og pasjon er liten, bare 250 milliliter, men gir fortsatt to kroner i pant. Inneholder både eplejuice, mango, banan, pasjonsfrukt og bittelitt appelsinfruktkjøtt. Denne får du både i dagligvarebutikken og på kiosker og bensinstasjoner. Der kan du også pante den når den er tom.

Brennevin med pant? Joda, stadig flere slike plastflasker får nå pantemerke. Denne versjonen av akevitten **Arvesølvet** er 350 milliliter stor, og passer for dem som er glad i en dram på tur. Du får den på polet, og der kan du også be om å få tilbake to kroner i pant.

Pant på vin forsvant for over tjue år siden. Nå er det tilbake for fullt, og stadig flere plastvinflasker får pantemerke. Rødvinen **Camp** er en av de første vinene som fikk pant på polet. Flasken er på 75 cl og gir tre kroner i pant.

At det er pant på ølbokser er kanskje ikke så uvanlig, men noen ganger er det ikke så lett å se at det er øl. Det er ikke alltid lett å se hva det er i det hel tatt. Som denne du finner på polet.

De kaller det **Michelada Mexican Beer Cocktail**, og er en kryddret, litt pepret og kremet øl med smak av lyst malt, chili og litt tomat, og hint av kjeks og sitrus. Den kommer i en vanlig boks på 33 cl, og gir to kroner i pant.

Vin finnes faktisk ikke bare på flaske, men også på boks, som tyske **Riesling to go**. Denne hvitvinen på polet kommer på en 25 cl aluminiumsboks, og har to kroner i pant.

VINPANT: Visste du at veldig mange vinflasker i plast kan pantes?

Pant på polet femdoblet

Antall produkter på Vinmonopolet med pant er femdoblet på tre år. Nå selger Vinmonopolet over 640 000 flasker og bokser med pantemerke hver måned.

AMBISJONER: Rolf Erling Eriksen, miljøsjef i Vinmonopolet, jobber med å redusere deres CO2-utslipp med 55 prosent innen 2030. Her viser han frem et utvalg av produktene med pantemerke, som er en stor del av løsningen.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 **Pant på polet femdoblet**
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festvalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Vinmonopolet skal kutte klimagassutslipp. Da er vekten på produktene i polyllene avgjørende, siden lettere emballasje gir lavere klimautslipp. Aller lettest er plastflasker og aluminiumsbokser, og når de pantes blir alle disse produktene resirkulert og brukt i nye produkter.

– Produkter med pant har gått fra et marginalt antall til å utgjøre en betydelig del av sortimentet vårt, og det øker for hvert år. Både plastflasker og aluminiumsbokser har et betydelig lavere klimaavtrykk enn glassflasker, fordi de krever mindre energi i produksjon og transport, sier Rolf Erling Eriksen, miljøsjef i Vinmonopolet.

Totalt solgte Vinmonopolet 7,7 millioner flasker og bokser med pantemerke i 2022. Av disse utgjør brennevinet nå hele 3,4 millioner enheter.

– Denne store satsingen på klimasmart emballasje er unik i verdensammenheng, og et viktig bidrag for klimaet.

Stor jobb å gjøre

En vinflaske i plast veier rundt 50 gram, mens en glassflaske på polet veier rundt en halv kilo, uten innhold. Vinmonopolet har som mål å redusere sitt CO2-utslipp med 55 prosent innen 2030. Vinmonopolet vil derfor ha pant på alle nye produkter i plast og aluminium i basisutvalget. I tillegg krever de at flere glassflasker skal lages med tynnere glass, for å bruke mindre ressurser og mindre energi ved transport.

– I starten var det i all hovedsak ølbokser vi hadde pant på. Nå seiler brennevin på plastflasker opp som den produktgruppen med pant som øker mest. Men det er fortsatt en betydelig del som ikke har pantemerke, så her har vi og alle aktørene i markedet en stor jobb å gjøre, sier Eriksen.

Øker hvert år

Vinmonopolet begynte med pant på vin- og brennevinflasker i 2019. Tre år etter er det pantemerke på 3,4 millioner brennevinflasker som selges på polet. Det er 16 prosent av alle brennevinflasker som selges. Ø1 er fortsatt den største kategorien, hvor 35 prosent av enhetene som selges – 2,82 millioner – har pantemerke. Rødvin, hvitvin og rosévin med pantemerke, utgjør nå rundt 3,2 prosent av alt som selges. Det tilsvarer 1,26 millioner enheter, og andelen øker for hvert år. Her er kartongvin, vin i pose, samt flasker over fire liter, som ikke går inn i panteautomaten, tatt vekk.

De pantbare flaskene og boksene som selges på Vinmonopolet går inn i Infinitems panteordning. De kan pantes i Vinmonopolets butikker, eller i panteautomater. Bokser smeltes om og blir til nye bokser, og plastflasker blir til nye flasker eller andre plastprodukter. – Denne store satsingen på klimasmart emballasje er unik i verdensammenheng, og et viktig bidrag for klimaet. Det norske pantesystemet fungerer svært godt, og vi har god kapasitet til å resirkulere det stadig økende volumet fra polet, sier Randi Haavik Varberg, informasjonssjef i Infinitem.

Fortsatt lave tall

Gjennomsnittlig returneres 92 prosent av alle pantbare bokser og flasker. Vin på plastflasker med pantemerke har nå en pantegrad på rundt 65 prosent.

– Disse tallene synes vi er for lave, men de er ikke overraskende. Pant på vin og annet drikke fra polet er relativt nytt for de fleste, og mange tenker ikke på at det er pant på disse produktene, og at de resirkuleres slik som andre plastflasker. Men vi skal jobbe videre med informasjonsarbeidet, og vil ikke gi oss før returen er på linje med andre flasker og bokser, sier Haavik Varberg.

Innhold

3	Det handler om ansvar
4	Pantetall 2022
5	– Vi ønsker at alle panter alt
6	Nye flasker – hele døgnet
9	Ombruk eller resirkulering – hva er best?
10	Tar klesprat om plast
11	– Materialene bør holdes i sirkelen
12	Alt starter i det små
13	Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
15	– Bra at ressursene brukes om igjen
16	Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
17	Joda, det er pant på disse
18	Pant på polet femdoblet
19	Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
20	Luftig løsning
21	En bevisst strategi
22	Finner fremtidens former
23	Fra postordre til panteordning
24	Skifest med panting for puddersnøen
26	– Resirkulering er en viktig del av svaret
27	Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
28	Et sirkulært pantesystem
29	Irland innfører pantesystem
30	Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
31	Sirkulærøkonomi i Arendal
32	Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
33	Løp for miljøet i Brølerpanteren
34	Pant for dyra
35	Et historisk panteblikk
36	Styret
37	Regnskap
38	Kontakt

Ingen slår Obs Lillestrøm på pant

Da Obs Lillestrøm fikk supermaskinen R1 i 2019 bestemte de seg for at de skulle bli best på pant i hele landet. Siden den gang har de ligget øverst på pantetoppen.

Selv med åpne grenser igjen etter pandemien, har pantetallene hold seg stabile. I fjor ble det pantet 921 millioner bokser og 601 millioner flasker med pantemerke. I tillegg kom det inn 38 millioner utenlandske enheter uten pant. På den måten bidro vi til at totalt 21 600 tonn plast og 13 200 tonn aluminium ble resirkulert til nye flasker og bokser.

Et konkurransefortrinn

Den butikken som tok imot mest pant i hele landet i fjor var Obs Lillestrøm. I 2019 fikk de som en av de første i landet en ny panteautomat, hvor man raskt og effektivt kan pante innholdet i hele poser om gangen. Året etter var de øverst på pantetoppen. Siden den gangen har mengden pant økt mye, og i 2022 tok de imot utrolige 8,2 millioner bokser og flasker med pantemerke. Og fortsatt er det ingen som har vippet dagligvaresjef Marcus Løkkeberg ned fra tronen som landets pantekonge.

– Det er på toppen vi ønsker å være, så dette var hyggelig å høre. Obs skal være en destinasjon, hvor man får alt på ett sted. Konseptet er at det skal være lettvisst, smart og lønnsomt å besøke oss. Da er det også viktig for oss å legge til rette for effektiv panting, sier dagligvaresjef Løkkeberg.

I tillegg til den store R1-maskinen har

butikken også to vanlige panteautomater, alle plassert i et eget område nær inngangen til butikken.

– Pantesystemet legger godt til rette for at alle disse ressursene kan brukes på nytt, og vi er glade for at vi kan bidra til det. I tillegg har panten blitt et konkurransefortrinn for oss, som gjør at vi får enda flere kunder. Så vi sørger for at automatene er rene og ryddige og at de ikke stopper unødvendig. Vi får veldig mye gode tilbakemeldinger fra kundene, og det er jo kundene som er viktigst for oss, sier han.

Støvsuger panten ut

Mengden pant som kommer inn på Obs Lillestrøm har nå blitt så stor at de har måttet tenke nytt. Nå har de fått installert en løsning som suger panten ut fra bakrommet, til en stor konteiner på utsiden av butikken. Hele tre ganger i uken kommer nå Infinitum for å tømme den, for å ta panten videre til sitt anlegg på Heia i Fetsund.

– Den løsningen er helt fantastisk, og suger alle bokser og flasker ut i konteineren på nesten magisk vis. Nå slipper vi å håndtere panten på bakrommet, og vi trenger ikke flytte på alle posene med tomgods. Det sparer oss for mye tid som vi heller kan bruke på å hjelpe kundene våre i butikken, forteller Løkkeberg.

PANTEKONGE: I flere år har Marcus Løkkeberg på OBS Lillestrøm vært den ubestridte pantekongen i Norge.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 **Ingen slår Obs Lillestrøm på pant**
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifestet med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

«PANTESTØVSUGEREN»: SLIK FUNGERER DEN

Når du panter flasker og bokser, komprimeres de i panteautomaten. Deretter suges de gjennom et langt rør, gjennom bakrommet (som vist på bildet), og ut på baksiden av butikken. Der ender de i en krockasse eller konteiner. Når konteineren blir full, hentes den med returtransport, og fraktes til et av Infinitems anlegg for sortering, før materialene går til resirkulering.

Luftig løsning

Ni butikker har nå «pantestøvsuger» på bakrommet. Med den er det ikke behov for butikkansatte til å håndtere tomme flasker og bokser.

Sten Nerland

– Ideen om «Pantestøvsuger» ble til etter at vi hadde innført luftsystemer på anlegget vårt. Der bruker vi luft for å transportere korker, blant annet. Da fant vi ut at luft funker bra, forteller Sten Nerland, direktør for logistikk og drift i Infinitem. Først ut med løsningen var Obs Lillestrøm i mars 2021. Men historien går lenger tilbake enn det. – Det startet egentlig på City Lade for ca. 6-7 år siden. Da brukte vi fortsatt pappesker, og ikke bare sekker, slik vi gjør nå, for å frakte tomgodset. De hadde store volumer, og vi var enige om at håndteringen av tomgodset fra det har kommet inn i panteautomaten og til det blir transportert til anlegget, kunne bli gjort på en mer effektiv måte, forteller Nerland.

Luft som løsning

Obs City Lade bestemte seg for å sette inn transportbånd bak automatene, som fraktet flaskene og boksene med tomgods ut i konteinere. Da slapp man manuell håndtering av tomgodset på bakrommet. – Obs Lillestrøm er en butikk som også har store volumer, og de ønsket seg

samme løsning som på Lade. Men da hadde vi erfart at transportbånd hadde noen ned sider, spesielt når de skal gå utenfor butikken. De måtte tåle vind, regn, snø og sludd, og det krever en god del vedlikehold, sier han.

På dette tidspunktet hadde Infinitem begynt å bruke luftsystemer på anlegget i Fetsund.

– Vi tenkte at luft kunne være en god løsning til dette også. Sammen med Nordic Recycling Systems, som har installert systemene på anlegget vårt, og Tomra, laget vi det systemet vi nå har, sier Nerland.

Må oppfylle krav

Nå er det Tomra som selger «pantestøvsuger» til butikker som er interesserte. For å få en slik løsning i butikken må man ha et volum på over 1,5 millioner enheter i året, og plass til en 25 fots konteiner utenfor butikken. Det er Infinitem som følger opp at disse kravene er oppfylt.

– I Infinitem jobber vi kontinuerlig med å forbedre og effektivisere pantesystemet. Vi er opptatt av å lage nye løsninger som får ned kostnadene for alle aktørene. Dette luftsystemet reduserer total kostnadene og effektiviserer transporten, som alle tjener på, sier Nerland.

En bevisst strategi

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 **En bevisst strategi**
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festvalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

TØMMING: I R1-automaten kan du tømme hele sekker med flasker og bokser.

Av de 20 første plassene på Norges pantetopp, er 16 Obs-butikker. Det er en bevisst strategi fra kjedens side.

– Vi har satset stort på pant, og har nå snart installert R1-maskinen fra Tomra på 26 av våre 31 varehus. Det har vært en betydelig investering, men har også gitt en stor effekt, som denne topplisten viser, sier Tore Westrum, leder for kontinuerlig forbedring hos Obs.

– De som kommer til Obs gjør gjerne en storhandel, og kommer ikke like ofte som til en mindre dagligvarebutikk. Da har de ofte også med tilsvarende

mer pant. Da er det god kundeservice å kunne tilby en rask og effektiv måte å pante på, sier han.

– Våre butikker har også relativt store lokaler, som gjør at vi faktisk har plass til denne ganske store maskinen. I tillegg har vi også installert lufttømming i mange av varehusene, som suger panten ut i konteineren. Det gjør at Infinitem ikke trenger å hente så ofte. Og så sparer både vi og miljøet på at vi ikke lenger

samlar opp all panten i tusenvis av plastposer, men frakter alt i konteinere. Siden vi nå ikke trenger å tømme automatene manuelt, blir det svært sjelden driftsstans. Alt i alt sparer vi mye tid og arbeidskraft på denne løsningen, som vi kan bruke på andre oppgaver. Vi er også svært opptatt av miljøgevinstene, og har som mål å bidra til gjenvinning og resirkulering. Det er en del av vår strategi og samfunnsengasjement, som vi kommer til å fortsette å jobbe målrettet med, sier Westrum.

Panting landet rundt

Over hele Norge jobber butikksjefer og kjøpmenn for å gi en god panteopplevelse.

Disse 20 butikkene fikk inn mest i 2022:

1. Obs Lillestrøm: 8 162 020
2. Obs Tromsø: 7 596 823
3. Obs City Syd: 7 533 134
4. Obs City Lade: 7 379 482
5. Obs Sørlandssenteret: 5 934 223
6. Obs Haugenstua: 5 840 765
7. Obs Mariero: 5 733 400
8. Obs Arendal: 5 562 927
9. Obs Haugesund: 5 069 209
10. Obs Vinterbro: 4 982 169
11. Meny Saga: 4 937 012
12. Obs Harstad: 4 827 660
13. Obs Bryne: 4 761 945
14. Kiwi XL Ligosenteret: 4 472 061
15. Obs Jessheim: 4 206 189
16. Rema 1000 Gystadparken: 4 144 871
17. Obs Bodø: 4 096 797
18. Coop Mega Madla: 3 980 060
19. Obs Olrud: 3 975 704
20. Obs Mo i Rana: 3 935 441

– Det er kjempeartig å være på topp! De gode pantetallene tyder på at kundene er ute etter tilgjengelighet. Vi har en bra parkeringsplass, og panteautomaten er det første du møter når du kommer inn i butikken, så du trenger ikke dra med panten særlig langt fra bilen.

Silje Stamnli, kjøpmann Rema 1000 Støren. 1. plass i Midtre Gauldal.

– Vi har lyst til å halde oss på toppen og er opptatt av å heile tida utvikle oss og bli enda bedre. Vi ser også at folk er veldig bevisste på dette med miljø og gjenbruk og det er veldig bra.

Janne Hjørnevik, butikksjef Kiwi Palmafossen. 1. plass i Voss Herad.

– Dette var gode nyheter, og et svært høyt tall. Vi er veldig opptatt av å legge til rette for panting, og denne maskinen gjør det enklere for både oss og kunden. Den har blitt veldig populær helt siden starten, og bidrar også til at vi får flere kunder som handler hos oss.

Torkell Mosebø, kjøpmann Meny Saga. 1. plass i Skien.

– Vi holder det rent og ryddig, og panteautomatene våre stopper nesten ikke. Det er høyt på prioriteringslisten vår. Det er viktig at vi gjør vår del for miljøet.

Joakim Daniloff Jonas, butikksjef Bunnpris & Gourmet Bossekop. 1. plass i Finnmark.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 **Finner fremtidens former**
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festvalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Finner fremtidens former

Solenne Roudot jobber hver dag med å finne nye løsninger for Tines bruk av emballasje. På kort sikt er målet at alt skal kunne materialgjenvinnes.

– Vi har den siste tiden gjort flere endringer, som ikke er veldig synlige for mannen i gata, sier Roudot, senior emballasjeutvikler i Tine Marked med hovedansvar for drikkekartong og plastflasker.

Nylig fjernet Tine en etikett fra produktet KOS, fordi den var laget av aluminium. Snart introduseres plantebasert plast i flere drikkekartonger, uten at utseendet endrer seg nevneverdig. Miljøgevinsten derimot, blir høyere.

Noen løsninger er likevel mer synlige enn andre. Som yoghurt på kartong som ble lansert i februar 2023.

– Selger vi like mye yoghurt som før, sparer vi 56 tonn plast i året, sier Roudot. Kartongen, den skal materialgjenvinnes og etter hvert inngå i en sirkulærøkonomi.

Forberedt på endringer

Tines «emballasjeportefølje» består i dag av litt mer enn 78 prosent fiber (kartong) og 21 prosent plast.

Innen 2025 skal all emballasje være 100 prosent materialgjenvinnbar. Innen 2030 skal den også være laget av 100 prosent resirkulert materiale.

– Det skjer ganske mye nå, både i Norge og EU, sier Roudot, og sikter til nytt regelverk for emballasje og andre endringer som kan bli innført.

– Vi følger med og følger opp. Her har Tine vært proaktive hele veien. Vi

ønsker å være fremoverlent og i forkant av endringene som kommer, sier hun.

Sparer plast til rømme

Et særlig fokus for Tine er «å sørge for at forbrukeren tar de rette valgene». Det gjelder særlig med tanke på sortering.

– Vi vet at 40 prosent av all drikkekartong blir kastet feil, som husholdningsavfall i hjemmet. Her må vi bli bedre til å kommunisere, slik at budskapet når frem, sier hun.

– Jeg vet at Infinitum får mange henvendelser i året om å ta i bruk andre produkter. Det er fordi de har god logistikk, gode systemer og mye kunnskap.

Det gjelder også for produkter i plast, som for eksempel rømmebeger.

– Folk kaster ikke i plastavfallet, fordi de tror begeret må vaskes rent først, tror Roudot.

Og apropos rømmebeger: For et par

år siden testet Tine pappkartong som emballasje for rømme, men prosjektet ble avsluttet før det fikk fotfeste i markedet.

– Vi nådde ikke 80 prosent fibermateriell og da kunne vi ikke merke begeret som pappemballasje, sier Roudot.

I stedet gikk Tine over til resirkulert polypropylen.

– Vi sparer 150 tonn ny plast hvert år med den løsningen, sier emballasjeutvikleren.

Vil ha mer i system

På sikt er hennes ønske at pantesystemet i Norge vil gjelde for mer enn plastflasker og aluminiumsbokser.

– Jeg vet at Infinitum får mange henvendelser i året om å ta i bruk andre produkter. Det er fordi de har god logistikk, gode systemer og mye kunnskap.

I dag er det bare materiale fra resirkulerte plastflasker som er godkjent for matkontakt, presiserer hun.

Roudot, som opprinnelig er fransk, har bodd i Norge de siste 12 årene.

Hun opplever at det er forskjell på landene når det gjelder fokus på resirkulering av for eksempel flasker og bokser.

– Min personlige mening er at Norge har et veldig godt pantesystem, fordi alle forstår hva slags gevinst man får ut av det.

LØSNINGSORIENTERT: Solenne Roudot jobber for emballasje som fungerer; den skal både kunne bevare produktet på en måte som minimerer matsvinn – og være gjenvinnbar.

Innhold

3	Det handler om ansvar
4	Pantetall 2022
5	– Vi ønsker at alle panter alt
6	Nye flasker – hele døgnet
9	Ombruk eller resirkulering – hva er best?
10	Tar klesprat om plast
11	– Materialene bør holdes i sirkelen
12	Alt starter i det små
13	Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
15	– Bra at ressursene brukes om igjen
16	Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
17	Joda, det er pant på disse
18	Pant på polet femdoblet
19	Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
20	Luftig løsning
21	En bevisst strategi
22	Finner fremtidens former
23	Fra postordre til panteordning
24	Skifest med panting for puddersnøen
26	– Resirkulering er en viktig del av svaret
27	Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
28	Et sirkulært pantesystem
29	Irland innfører pantesystem
30	Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
31	Sirkulærøkonomi i Arendal
32	Samlet inn over to millioner resirkulerbare festvalkrus
33	Løp for miljøet i Brølerpanteren
34	Pant for dyra
35	Et historisk panteblikk
36	Styret
37	Regnskap
38	Kontakt

FAMILIEBEDRIFT: Hervik har i dag 13 ansatte som hver dag står for produksjon av blant annet ripsgele og plommesyltetøy, juice og smoothie. Tor Romseland har drevet familiebedriften de siste 25 årene.

Fra postordre til panteordning

Da Tor Romselands bestefar etablerte Hervik i 1939, var det neppe juice med smak av chili og ingefær den unge handelsmannen så for seg.

– Vi må jo ha litt krutt i juicen, forklarer Tor Romseland, dagens eier og tredje generasjon Hervik.

Siden bestefaren og hans to brødre startet saft- og syltetøyfabrikk på eget tun i 1939, har lokalene blitt bygget ut i ti omganger. Privatboligen fra den spede begynnelsen står fortsatt intakt, i dag er det Romselands søster og mor som bor på familietunet.

– Min søster har ti meter å gå til jobben, sier Romseland.

Stor aktør i liten bygd

Den lille fabrikk i Tysvær kommune øst for Haugesund har hatt en svært positiv utvikling de siste årene. Oversatt til pantetall har fabrikk gått fra 790 000 flasker i 2019 til 2 460 000 flasker i 2022. Det er ikke småtterier for en bedrift på et lite sted med 250 innbyggere. I 2022 omsatte Hervik saft og syltetøy for 51 millioner kroner.

– Vi er en viktig bedrift i bygda og en kjent aktør på Sør-Vestlandet. Utover det har vi merkevarer du kan finne på flyplasser, kafeer eller som et alternativ til dugnadsinntekt, sier Romseland.

Sendte søtt over hele landet

I mer enn 50 år var Herviks fremste salgskanal postordre. På det meste solgte bedriften saft og syltetøy til om lag 50 000 private husstander over hele landet. For å redusere vekt og forhindre lekkasje ble store glass med både plommesyltetøy og eplesaft erstattet med firkantet og «plassvennlig» kartong.

– Men det så ikke veldig pent ut. Da vi gikk fra postordre til mer vanlige salgskanaler falt også poenget med de firkantede pappkartongene bort. På begynnelsen av 2000-tallet var vi tilbake med glass og plastflasker. Noen år etterpå ble vi med i panteordningen, sier Romseland.

Smoothie ble syltetøy

Med panteordningen fulgte også panteflasker som sikrer bedre holdbarhet. Dermed var Hervik i gang med produksjon av ferskpresset juice – og smoothie. Og det er her årets nyvinning med chili og ingefær kommer inn i bildet.

– Vi er en tradisjonsrik bedrift som driver med frukt og bær. Samtidig jobber vi med produktutvikling. Når vi har et nytt produkt, får vi det godkjent av Infinitem og blir med i panteordningen. Her opplever vi å bli stadig mer profesjonalsert, sier Romseland.

I dag har Hervik 13 ansatte som «driver med alt som må gjøres i en liten bedrift». Det gir dem kortere beslutningslinjer og mulighet til å snu seg raskt når det er behov for det. Som i 2020, da planen var å lage grønn smoothie med kiwi og eple, og resultatet ble syltetøy.

– Vi hadde tro på smoothien, den smakte godt og så kul ut. Så kom pandemien og markedet der vi skulle selge den, ble stengt. Hva gjør du da, når du har fryselageret fullt av kiwi? Da lager du syltetøy, sier Romseland.

Bruker opp restene

I det hele tror han Hervik er gode på matsvinn, en arv de bærer med seg fra bestefarens tid.

– Nøkternhet er viktig når man driver liten bedrift på landet. Hvis man har systemer for det, så fungerer det, sier han.

Så langt det lar seg gjøre, bruker Hervik lokale bær og frukter i sine produkter. Har fabrikk et overskudd av frukt og bær, blir det for eksempel presset til saft. Det samme pressavfallet blir igjen hentet av en lokal bonde og brukt til ny jord.

– Hos Hervik bruker vi opp alle slumper. Sånn sett kan du si at sirkelen blir sluttet, sier Romseland.

FASTE KUNDER: Ifølge Tor Romseland har fabrikk i Hervik kunder som har kjøpt de samme produktene i generasjoner.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 **Skifest med panting for puddersnøen**
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Skifest med panting for puddersnøen

Verdens største toppturfestival er norsk, og har blitt arrangert i over 20 år. De siste fem årene har de vært en del av miljøkampanjen Pant for pudder.

Jotunheimens aller skarpeste og mest imponerende tinder ligger samlet i et fjellområde som kalles Hurrungane. Med hele 23 topper som reiser seg over to tusen meter opp fra innerst i Sognefjorden, har dette blitt et svært populært sted for både fjellklatring og toppturer. Her ble ideen om verdens største toppturfestival High Camp Turtagrø realisert for over 20 år siden. Siden 2016 har de vært en del av en miljøkampanje med fokus på pant og resirkulering.

Puddersnøen er truet

– Puddersnø er ski- og snowboard-folkets hvite gull. Samtidig er dette truet av de store miljøutfordringene vi står overfor. Det har ført til et særlig engasjement for klimavennlige tiltak hos denne gruppen, som blant annet panting, sier Torkel Karoliussen, som er prosjektleder for Pant for pudder.
– Det er en stor verdi i å pante flasker og bokser, fordi det sparer energi og klimagassutslipp. På den måten kan vi være

med på å jobbe for at det skal dale lett og tørr snø ned på fjellene også i fremtiden. Snøfolkets egen miljøorganisasjon, Protect Our Winters, samarbeider med Infitum om kampanjen Pant for pudder, som selvfølgelig er representert når hundrevis av oss samles til festival på Turtagrø, sier Karoliussen.

Siden skimagasinet Fri Flyt startet High Camp Turtagrø for over 20 år siden, har konseptet vokst seg til verdens største av sitt slag. Det har også spredt seg med camper både i Hemsedal, Lofoten, Lyngen, Sunnmøre, Romsdalen og Bodø. Med begrenset antall deltakerplasser på hver camp blir billettene solgt ut på rekordtid år etter år. I 2022 ankom over 300 personer miljøvennlig kollektivt med Flåmsbanen til den første campen på Vatnahalsen, siden det ikke finnes veiforbindelse til dette høyfjellshotellet som ligger 811 meter over havet, mens rundt 600 personer var samlet for festivalen på Turtagrø hotell i Hurrungane.

Fri Flyt High Camp

- Hva:** Festival for toppturer på ski og snowboard.
- Hvem:** Arrangert av skimagasinet Fri Flyt.
- Hvor:** Turtagrø og Vatnahalsen i 2022 og 2023.
- Hvordan:** Samler hundrevis av toppturentusiaster hvert år.
- Hvorfor:** Felles turer, kurs, filmer, foredrag, konserter og sosialt samvær.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 **Skifest med panting for puddersnoen**
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblick
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

PANTETØNNER: Rundt Turtagrø finner skientusiaster pantetønner som gjør det lett å levere tomme flasker og bokser.

Møter pantestasjoner

Alle disse menneskene treffes for egne eller guidede turer, å delta på kurs, nyte av konsert- og film- og foredragsprogram og ikke minst møte likesinnede og ha det sosialt både på dag- og kveldstid.

– Da møter de også de spesialdesignede pantestasjonene fra Protect Our Winters og Infinitem, som tar hånd om tomme flasker og bokser, og samtidig formidler et viktig miljøbudskap rett til kjernen av det norske vintersportmiljøet, sier Karoliussen.

Pant for pudder-innsamlerne finnes både som store flasker (Big Bottles) i resirkulert plast, og

pantetønner laget av resirkulerte oljefat. Disse har gjennom mange vintre også vært å finne i flere av landets skianlegg, som Geilo, Hemsedal, Myrkdalen og Hafjell, samt innendørsanlegget Snø i Lørenskog. Samtidig har kampanjen Pant for pudder i 2022 vært representert på sommersnø, både på Folgefonna, under Norges største sommerskicamp for barn og ungdom, og på Strynefestivalen, der hundrevis av ski-, snowboard- og actionsportutøvere samles for å feire sesongovergangen.

«Protect Our Winters Norge» (POW) er vintersportfolkets egen miljø- og klimaorganisasjon. POW Norge jobber med holdningsskapende arbeid og bevisstgjøring på miljø og klima i ski- og snowboardmiljøet. «Pant for pudder» er et prosjekt POW Norge har drevet sammen med Infinitem siden vinteren 2016/2017.

Målet er å informere om viktigheten av å pante, og engasjere til en større holdningsendring rundt sirkulærøkonomi. Det settes opp pantestasjoner på flere festivaler og arrangementer gjennom hele vinteren, hvor man kan levere de tomme flaskene og boksene sine.

Innhold

3	Det handler om ansvar
4	Pantetall 2022
5	– Vi ønsker at alle panter alt
6	Nye flasker – hele døgnet
9	Ombruk eller resirkulering – hva er best?
10	Tar klesprat om plast
11	– Materialene bør holdes i sirkelen
12	Alt starter i det små
13	Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
15	– Bra at ressursene brukes om igjen
16	Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
17	Joda, det er pant på disse
18	Pant på polet femdoblet
19	Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
20	Luftig løsning
21	En bevisst strategi
22	Finner fremtidens former
23	Fra postordre til panteordning
24	Skifest med panting for puddersnøen
26	– Resirkulering er en viktig del av svaret
27	Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
28	Et sirkulært pantesystem
29	Irland innfører pantesystem
30	Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
31	Sirkulærøkonomi i Arendal
32	Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
33	Løp for miljøet i Brølerpanteren
34	Pant for dyra
35	Et historisk panteblikk
36	Styret
37	Regnskap
38	Kontakt

OMVISNING: Kjell Olav Maldum viser Espen Barth Eide rundt på sorteringsanlegget i Fetsund.

– Resirkulering er en viktig del av svaret

Regjeringen jobber for å løse det globale problemet med plastforurensning. – Infinitem viser at det går an å leve av å ta vare på miljøet, sa klima- og miljøminister Espen Barth Eide da han besøkte Infinitems anlegg.

– Det å lære seg å bruke plast om igjen og lage hele verdikjeder for innsamling, resirkulering og ny produksjon er en veldig viktig del av svaret, sier Barth Eide.

Han ble imponert og begeistret av besøket på sorteringsanlegget.

– Jeg synes det var veldig spennende å se det i praksis. Jeg visste jo at dette skjedde, men det er alltid noe eget å være «hands on» og oppleve at dette er en velutviklet verdikjede som faktisk leverer, og bidrar til at vi har mye mindre plastavfall og mindre klimagassutslipp enn vi ville hatt om vi ikke hadde denne verdikjeden, sier Barth Eide.

Flere systemer som Infinitem

– Vi har gode norske erfaringer fra Infinitem, som vi kan ta med oss til verden, sier Barth Eide.

I mars ble det enighet om at FN skal lage en juridisk bindende avtale for å stanse plastforsøplingen i verden, og den norske regjeringen var en viktig pådriver.

Avtalen skal blant annet forplikte land til å redusere bruken av engangsplast, og sørge for at plasten som produseres er laget for ombruk.

– Vi må få på plass systemer for innsamling der man lager ny plast ved å bruke gammel plast, sier klima- og miljøminister Espen Barth Eide.

Innhold

3	Det handler om ansvar
4	Pantetall 2022
5	– Vi ønsker at alle panter alt
6	Nye flasker – hele døgnet
9	Ombruk eller resirkulering – hva er best?
10	Tar klesprat om plast
11	– Materialene bør holdes i sirkelen
12	Alt starter i det små
13	Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
15	– Bra at ressursene brukes om igjen
16	Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
17	Joda, det er pant på disse
18	Pant på polet femdoblet
19	Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
20	Luftig løsning
21	En bevisst strategi
22	Finner fremtidens former
23	Fra postordre til panteordning
24	Skifest med panting for puddersnøen
26	– Resirkulering er en viktig del av svaret
27	Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
28	Et sirkulært pantesystem
29	Irland innfører pantesystem
30	Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
31	Sirkulærøkonomi i Arendal
32	Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
33	Løp for miljøet i Brølerpanteren
34	Pant for dyra
35	Et historisk panteblikk
36	Styret
37	Regnskap
38	Kontakt

Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk

Mer resirkulering kan bidra betydelig til redusert strømforbruk. Panteordningen for flasker og bokser står alene for en besparelse på 1Twh hvert år. Det tilsvarer strøm til 65 000 husholdninger.

– Da strømprisene var lave og det var mer enn nok strøm, vekkert energisiden av resirkulering lite interesse. Nå ser stadig flere denne verdien ved panting, sier Kjell Olav Maldum, administrerende direktør i Infnitum.

Når bokser og flasker resirkuleres, brukes bare en syvendedel av energien som kreves for å lage nye materialer. Forskjellen for Norge utgjør 1TWh i året, som tilsvarer strømforbruket til 65 000 husholdninger. Med en pris på 5 kroner per kWh ville denne strømmen kostet 5,2 milliarder kroner.

Ressurseffektiv

– Panteordningen er best kjent for å bruke materialene på en fornuftig måte, i en ressurseffektiv sirkel. Med knapphet

på elektrisitet er det viktig å få fram at mekanisk resirkulering også sparer enormt mye energi, sier Maldum.

Stor energigevinst

– Transport, sortering og resirkulering av plast og aluminium krever selvsagt også energi, men altså bare en syvendedel av energien det ville krevet å lage ny emballasje. Her har vi også regnet inn energigevinsten man ville fått ved å brenne tomgodset i fjernvarmeanlegg, forklarer han.

– Den store energigevinsten bør inspirere til økt resirkulering i Norge, og vi ser også at flere land vil innføre en panteordning som vår, sier Infnitum-sjefen.

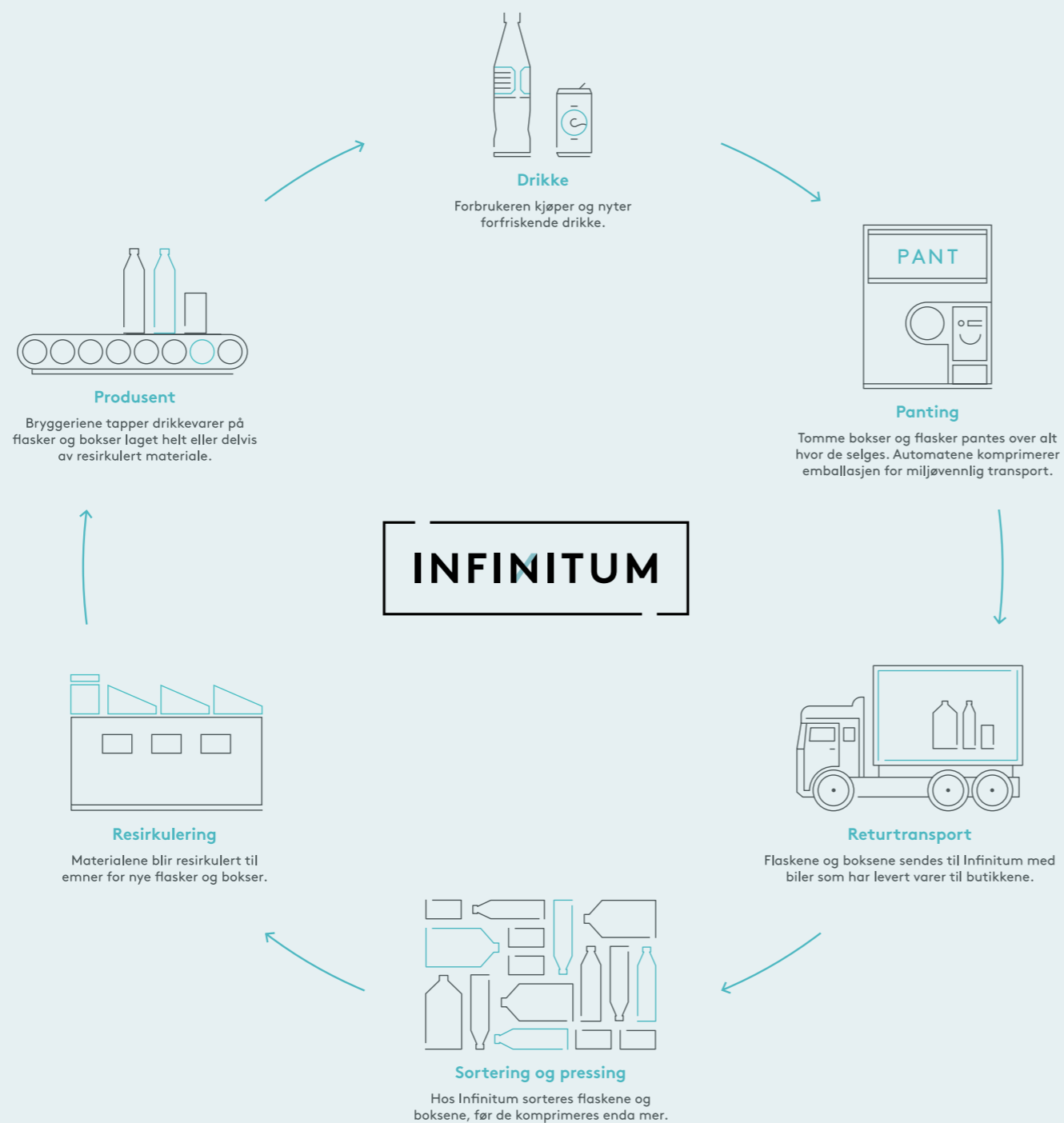
FAKTA

- I 2022 pantet nordmenn over 1,5 milliarder flasker og bokser.
- Infnitum resirkulerte alt, 21 600 tonn plast og 13 200 tonn aluminium.
- Energigevinsten av dette, sammenlignet med produksjon av ny emballasje, er 1TWh.
- Ifølge Statistisk Sentralbyrå (SSB) ligger gjennomsnittlig årlig strømforbruk i Norge på rundt 16 000 kilowatt-timer (kWh) per husholdning. Dermed tilsvarer 1TWh forbruket til 65 000 husholdninger.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 **Et sirkulært pantesystem**
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festvalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Et sirkulært pantesystem

For oss nordmenn er pantesystemet en selvfølge. For fagfolk fra hele verden er det genialt og oppsiktsvekkende.

Oppmerksomheten rundt klima, resirkulering og plast i havet, øker over hele verden. Enorme mengder drikkevareemballasje er en del av problemet, og handel, industri og myndigheter leter etter løsninger. Den beste løsningen finner de i Norge. Ingen andre land lykkes like godt med innsamling og resirkulering av bokser og flasker. Nøkkelen til suksessen er å tenke miljø og effektivitet i alle ledd, og å tenke sirkulært.

Når forbrukeren har kost seg med noe forfriskende å drikke, tar hun med den tomme flasken eller boksen for panting. Det kan gjøres overalt hvor drikkevarer med pant selges.

Panteautomaten komprimerer bokser og flasker, slik at de tar minst mulig plass i den videre transporten.

Transporten videre fra butikken utnytter ledig plass i lastebilene som allerede er ved butikken. Så samles det opp ved

transportterminaler, for det fraktes til et av Infitums tre anlegg.

Sortering skjer ved Infitums tre anlegg i Bjerkvik, Trondheim og Fetsund. Plast og aluminium skilles fra hverandre og komprimeres ytterligere for volum-effektiv transport til resirkulering.

Materialene blir resirkulert til emner for nye flasker og bokser. Hos bryggeriene tappes de fulle med ny drikke, og havner tilbake i hylla på butikken til noen på ny blir tørste. Og slik går det i sirkel, fra flaske til flaske, og boks til boks.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 **Irland innfører pantesystem**
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festvalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblick
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Irland innfører pantesystem

Delegasjoner fra hele verden besøker Infinitem for å lære om det norske pantesystemet. Irland lager nå et pantesystem basert på Infinitem's modell.

– Vi har stor pågang fra andre land som ønsker å komme på besøk, og det er veldig motiverende at pantesystemet vekker internasjonal interesse, sier Kjell Olav Maldum, administrerende direktør i Infinitem.

Et av landene som har latt seg inspirere, er Irland. Representanter derfra kom på besøk for første gang i 2018, og de er nå godt i gang med implementering av et pantesystem. EUs plastdirektiv pålegger medlemslandene å ha en innsamling på 90 prosent på plastflasker innen 2029, slik Norge har hatt i mange år allerede, og dette får fart på omstillingen.

«Best practice»

– For å få en så høy innsamlingsprosent som EU krever, er pantesystem den eneste løsningen. Da vi, for noen år siden, begynte å se oss om etter «best practice» og vellykkede løsninger, kom vi raskt i kontakt med Infinitem. De er verdensledende på pant, sier Tony O'Sullivan i Re-turn.

Han er prosjektleder for det nye pantesystemet i Irland, og forteller at de i mange år har planlagt innføring av et slikt system, men at de nå er kommet så langt at det er satt en lanseringsdato: 1. februar 2024.

– Vi har opprettet et eget selskap, som ligner veldig på Infinitem. Dette heter DRSI (Deposit Return Scheme Ireland). Nå jobber vi med interessentene, produsenter og forhandlere, for å forberede dem på systemet som kommer, forteller han.

– Ingen pantesystemer er helt identiske, fordi ulike land har ulike forutsetninger. Men vi har tatt med oss kjerneprinsippene og forretningsmodellen fra Infinitem, som har lagt grunnlaget for vårt system, forteller Tony.

Bred støtte

Han forteller også at noe av det som kan bli utfordrende er å få forhandlerne (dagligvarekjedene, butikkene) og befolkningen til å forstå at investeringene i panteautomater og infrastruktur

er nødvendig for innsamling og at flaskene og boksene skal bli resirkulert. Dessuten må forbrukerne forstå at panten ikke er en prisøkning, men en sum de får igjen når de panter. Han sier også at alle bør forstå at drikkevareemballasje er for verdifullt til å gå i søpla, og derfor håndtere dem slik ved å levere tilbake for resirkulering.

– Den brede støtten for, og forståelsen av fordelene med innføring av et pantesystem, vil veie tungt mot den eventuelle motstanden. Denne forståelsen vil sørge for en vellykket innføring av pantesystemet, sier O'Sullivan.

– Jeg synes det er utrolig fint at det vi gjør i Infinitem kan hjelpe andre land til å innføre pantesystemer, slik at vi sørger for å samle inn alt av tomme flasker og bokser til resirkulering. Det er en enkel handling som betyr mye for klimaet, sier Maldum.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 **Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet**
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet

Infinitums nye anlegg i Bjerkvik får energikarakter A av Enova, som betyr at de får full score på energieffektivitet. – Målet vårt er å drive mest mulig klimavennlig, så dette er vi stolte av, sier Kjell Olav Maldum, administrerende direktør for Infinitum.

Energikarakteren angir hvor energi-effektiv bygningen er, og beregnes ut fra ulike tester og materialvalg, for eksempel type varmepumpe og vinduer.

Energivennlige løsninger

– Vi har gått for de mest energivennlige løsningene, selv om det har kostet noe mer, sier Maldum.

Anlegget er bygget slik at også selve produksjonslinjen innendørs skal være mest mulig effektiv.

– Denne gangen har vi bygget mer i høyden, slik at vi kan dra nytte av tyngdekraften der det er mulig, forteller Maldum.

Oppstart i 2023

Etter planen er driftsoppstart våren 2023, med en testperiode før all drift blir overført fra dagens anlegg, som Infinitum har leid til nå noen kilometer unna.

På anlegget blir flasker og bokser sortert og komprimert til firkantede bunter. Bring, som holder til på nabotomta, kjører buntene med plast og metall til Narvik. Der blir de satt på toget og fraktet til resirkulering. Plasten går til Veolia PET Norge, resirkuleringsanlegget for plastflasker, som ligger rett ved siden av Infinitums hovedanlegg i Lillestrøm kommune. Aluminiumen fra boksene går til Novelis i England, som er verdens største resirkulerer av aluminium fra boks til boks.

– Vi jobber hele tiden med å forbedre pantesystemet, slik at det skal bli enda lettere og mer miljøvennlig å pante. Folk er generelt flinke til å pante. Det er vi glade for, fordi det betyr at vi kan ombruke materialet til nye flasker og bokser, så mange ganger som mulig, sier Maldum.

SPLITTER NYTT: Fabrikksjef Ole Rolf Dahlberg står i den splitter nye fabrikkhallen, før alt utstyret er kommet på plass.

Sirkulærøkonomi i Arendal

Hvordan skal man sørge for bærekraftig emballasje? I en live-podkast under Arendalsuka forsøkte et lite panel å komme frem til noen tydelige svar.

Innhold

3	Det handler om ansvar
4	Pantetall 2022
5	– Vi ønsker at alle panter alt
6	Nye flasker – hele døgnet
9	Ombruk eller resirkulering – hva er best?
10	Tar klesprat om plast
11	– Materialene bør holdes i sirkelen
12	Alt starter i det små
13	Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
15	– Bra at ressursene brukes om igjen
16	Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
17	Joda, det er pant på disse
18	Pant på polet femdoblet
19	Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
20	Luftig løsning
21	En bevisst strategi
22	Finner fremtidens former
23	Fra postordre til panteordning
24	Skifest med panting for puddersnoen
26	– Resirkulering er en viktig del av svaret
27	Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
28	Et sirkulært pantesystem
29	Irland innfører pantesystem
30	Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
31	Sirkulærøkonomi i Arendal
32	Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
33	Løp for miljøet i Brølerpanteren
34	Pant for dyra
35	Et historisk panteblikk
36	Styret
37	Regnskap
38	Kontakt

Begrepene sirkulærøkonomi og bærekraft var blant de mest brukte under Arendalsuka, der om lag 150 000 mennesker deltok. Men hva betyr de, egentlig? Og hvor langt er man kommet med nevnte begreper i Norge, sammenlignet med andre land?

Det var noen av spørsmålene Kjell Olav Maldum fra Infinitum, Gunnar Hovland fra Tine og Christine Lundberg Larsen fra Amesto Footprint fikk svare på i et live-opptak av podkasten Lederliv.

Plast mest miljøvennlig

Samtalens utgangspunkt var nordmenns forbruk, og de påfølgende utfordringene knyttet til emballasje: Hvem har ansvaret for å sørge for at den blir mer bærekraftig,

og hvilke virkemidler brukes for å få det til? Tine, for eksempel, produserer 30 000 tonn med emballasje i året. Hvordan kan de gjøre det på en mest mulig miljømessig måte?

Hvis du lurer på svaret: Her var paneldeltagerne mer eller mindre samstemt. Plast er mest miljøvennlig fordi det er mest effektivt å resirkulere.

Panelsamtalens største snakkis var uansett sirkulærøkonomi – og knapphetsgoder. For der paneldeltagernes bestemødre skal ha spinket og spart på det de hadde, må vår generasjon spinke og spare på naturressursene, poengterte de.

– Det skal ikke bli dårligere liv av den grunn, bare bedre systemer, sa Christine Lundberg Larsen.

Sistnevnte, som leverer digitale løsninger for bedrifters klimaregnskap og tilhørende tjenester, tror bærekraft på sikt vil bli et konkurransefortrinn. For å lykkes, hevdet Lundberg Larsen, må det skje innovasjon i bedriftenes forretningsmodell.

– Now is the time for us boring people, understreket hun.

Må lukke verdikjedene

Ifølge Lundberg Larsen bør bærekraftige data ha minst like stor betydning som finansielle data innen en tiårs-periode.

– For at det skal fungere må det være butikk i å drive sirkulært, sa hun.

Det har likevel vært en utfordring, både i Norge og verden for øvrig, å enes

Arendalsuka:

- Arendalsuka ble arrangert for første gang i 2012, med 50 arrangementer og 30 stands i gatene. Siden den gang har Arendalsuka vokst i omfang og antall deltagere hvert eneste år.
- I 2022 ble om lag 150 000 personer registrert i Arendal sentrum.
- Arendalsuka 2023 arrangeres fra mandag 14. til fredag 18. august (uke 33).

om en felles definisjon for hva sirkulærøkonomi skal være.

– Alle var enige om at det finnes mange definisjoner og at de ikke er entydige. I fortsettelsen må vi jobbe med å lukke de ulike verdikjedene for å se og måle resultatene, oppsummerte Kjell Olav Maldum.

Per i dag representerer Infinitum det mest sirkulære systemet i Norge, med lengst erfaring. Infinitum ble også

trukket frem som den bedriften som er kjent for å ha verdens beste pantesystem for bokser og flasker, og Tine for høy innsamlings- og resirkuleringsgrad av papp og kartong.

Men hvor er vi om ti år?

Ifølge paneldeltagerne kommer det an på hvor godt regelverk som vil ligge til grunn. Per i dag er det kanskje der det skorter mest, hevdet de.

Og mange flere produkter må bli løftet opp i avfallshierarkiet, sa Christine Lundberg Larsen.

Om ti år må vi kunne gjøre bruk av ressurser vi har tilgjengelig gjennom hele året. I dag er vi gjerne i en situasjon der vi har brukt opp ressursene våre i mai, sa Gunnar Hovland

– Og vi må fortsette å pante alt, alltid, oppfordret Kjell Olav Maldum.

ARENDA: Ole Christian Apeland (f.v) ledet debatten om sirkulærøkonomi der Christine Lundberg Larsen fra Amesto, Gunnar Hovland fra Tine og Kjell Olav Maldum fra Infinitum deltok.

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 **Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus**
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus

Sommeren 2022 brukte en rekke festivaler og konserter de nye resirkulerbare plastkrusene, som ble samlet inn av Infnitum.

– Det betyr at vi får resirkulert omtrent 14 tonn plast, i stedet for at det går til forbrenning, sier Kjell Olav Maldum, administrerende direktør i Infnitum.

Plastkrusene er laget i PET-plast, og resirkuleres som plastflasker. I løpet av sommeren ble det samlet inn over to millioner av dem.

– Det er mange fordeler med plastkrusene. De er lette og krever lite plast i produksjonen, og de kan resirkuleres selv om de skulle knuse, forteller Maldum.

Miljøvennlig løsning

– Disse plastkrusene er den mest ressurseffektive løsningen vi har nå. Det er enkelt å samle dem inn, vi har et velfungerende system for å resirkulere dem til nye, og de har en form og fasong som folk er vant med. Det krever mye mindre energi å resirkulere dem enn å bruke ombrukskrus som må vaskes, sier Maldum.

Hansa og Ringnes er blant produsentene som tilbyr kundene sine slike plastkrus. – Våre kunder er positive til initiativet. Bærekraft er på agendaen hos arrangørene, og de fleste synes det er positivt med initiativer som bidrar til grønnere festivaler. De fleste av våre større festivalkunder

har testet ut festivalkrusene denne sommeren og vi håper å få alle om bord til festivalsommeren 2023, sier Stina Kildedal-Johannesen i Hansa.

Blant festivaler og konsertarenaer som brukte plastkrusene, var Tons of Rock, Bergenfest, Hvalstrandfestivalen, Kadetten, Neon og Ekstremsportveko.

Fra Tons of Rock ble det hentet hele 926 sekker med tomme plastkrus.

– Vi har et større fokus nå på hvilket miljøfotavtrykk vi har, og vi ønsker å bli blant landets beste på miljø. Vi er en stor festival, og det er gøy å vise at vi kan få det til. Å finne den mest miljøvennlige måten å servere drikke på er et av grepene vi har tatt, forteller Eirin Martina Berg, miljøkoordinator i Tons of Rock.

Sortering er viktig

– Vi lagde et system som gjorde det enkelt for folk å sortere plastkrusene. Det ble likevel en stor sorteringsjobb for oss i etterkant, da det ikke kan være rester av noe annet oppi krusene. Vi vil derfor se på løsninger for hvordan det kan bli enda mer effektivt, sier Berg.

Også Trondheim Stage brukte plastkrusene på sine konserter. Trondheim Stage har ofte over 10 000 besøkende

på hver konsert i sommersesongen, og har i sommer blant annet hatt konserter med Brad Paisley, Toto, Bjørk og Trondheimsnatt med Åge Aleksandersen og Sambandet.

– Den nye ordningen gikk over all forventning, det var enkelt å håndtere både før, under og etter. Vi så at god skilting, informasjon og gode løsninger underveis var viktig for at vi skulle få sortert riktig med en gang, sier Per Kristian Aasen, ansvarlig for bærekraft og miljø i Trondheim Stage.

– Vi jobber med vår miljøprofil, og fokuserer på blant annet gjenbruk av materiell, og bruk av elkjøretøy, i tillegg til resirkulerbare plastkrus. Vi skal utvilsomt fortsette med disse plastkrusene, forteller Aasen.

Vil få med flere

Nå skal Infnitum evaluere årets ordning, slik at de kan tilrettelegge for at det skal bli enda enklere for neste år.

– Det har vært veldig gøy å teste i praksis, og vi har sørget for at omtrent 20 tonn plast har blitt resirkulert. Nå håper vi at flere aktører blir med til neste år, sier Maldum.

RESIRKULERES: Festivalkrusene resirkuleres på samme måte som plastflasker.

Innhold

3	Det handler om ansvar
4	Pantetall 2022
5	– Vi ønsker at alle panter alt
6	Nye flasker – hele døgnet
9	Ombruk eller resirkulering – hva er best?
10	Tar klesprat om plast
11	– Materialene bør holdes i sirkelen
12	Alt starter i det små
13	Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
15	– Bra at ressursene brukes om igjen
16	Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
17	Joda, det er pant på disse
18	Pant på polet femdoblet
19	Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
20	Luftig løsning
21	En bevisst strategi
22	Finner fremtidens former
23	Fra postordre til panteordning
24	Skifest med panting for puddersnøen
26	– Resirkulering er en viktig del av svaret
27	Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
28	Et sirkulært pantesystem
29	Irland innfører pantesystem
30	Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
31	Sirkulærøkonomi i Arendal
32	Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
33	Løp for miljøet i Brølepanteren
34	Pant for dyra
35	Et historisk panteblick
36	Styret
37	Regnskap
38	Kontakt

Løp for miljøet i Brølepanteren

I Brølepanteren kan du selv kjenne på kroppen hvor mye energi som spares ved panting av flasker. Den første uka i august var Brølepanteren på turné på kjøpesentre på Østlandet.

– Brølepanteren er en morsom aktivitet som lar deg teste hvor mye energi som spares når du panter. På den måten ønsker vi å vise hvor effektivt panting er for miljøet, sier Randi Haavik Varberg, kommunikasjonsdirektør i Infinitem.

Sammen med Vitensenteret i Ås har Infinitem laget tre Brølepantere. En av dem står permanent i Ås, mens de to andre er mobile og ofte ute på turné. Den første uka i august var de to Brølepanterne på turné til flere kjøpesentre på Østlandet.

Hamsterhjul for mennesker

Brølepanterne er laget som store hjul, som du løper inni. Litt som et hamsterhjul for mennesker. Når du løper i Brølepanteren lages det energi, og du vite hvor mye energi du lager gjennom antall pantede flasker.

Å pante en flaske sparer for eksempel nok energi til å fullade mobilen hele 70

ganger. Og jo flere flasker du løper inn energien til, jo høyere brøler maskinen – derav navnet.

Brølepanter-turné

Liertoppen kjøpesentre var et av kjøpesentrene Brølepanterne besøkte i august. Der var 86 år gamle Carl Otto en av de mange som fikk testet formen.

– Det er gøy å kjenne at pumpa går, men det var også utfordrende. Jeg synes det er viktig å pante og panter alltid, sier Carl Otto.

– Det var gøy å løpe, og å se hvor mye energi vi brukte. Vi lærte hvor mye energi det faktisk finnes i flasker. Vi pleier alltid å pante, sier Herman Haug Hansen (11), Mia Haug Hansen (8) og Adele Bune (9), som prøvde Brølepanteren utenfor Down Town kjøpesenter i Porsgrunn.

– Både barn og voksne hadde lyst til å prøve Brølepanteren på stedene turnéen

var innom. Noen konkurrerte med venner om å løpe raskest, og å oppnå et tall som tilsvarte flere pantede flasker enn det vennene fikk til. Jeg har inntrykk av at mange synes dette er en fin måte å lære om effekten av panting, sier Brølepanter-vert Eira Riiser Moe.

Karsten Warholm testet

Også Karsten Warholm har testet Brølepanteren, og verdensmesteren fikk selv kjenne på hvor tungt det var.

– Nordmenn er verdensmestere i panting, men vi i Infinitem jobber for at absolutt alle flasker og bokser skal pantes. Brølepanteren er en morsom vri for å minne folk på miljøeffekten av panting, og motivere enda flere til å nå målet om 100 prosent innsamling. Alt som pantes resirkuleres, sier Randi Haavik Varberg i Infinitem.

Innhold

3	Det handler om ansvar
4	Pantetall 2022
5	– Vi ønsker at alle panter alt
6	Nye flasker – hele døgnet
9	Ombruk eller resirkulering – hva er best?
10	Tar klesprat om plast
11	– Materialene bør holdes i sirkelen
12	Alt starter i det små
13	Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
15	– Bra at ressursene brukes om igjen
16	Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
17	Joda, det er pant på disse
18	Pant på polet femdoblet
19	Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
20	Luftig løsning
21	En bevisst strategi
22	Finner fremtidens former
23	Fra postordre til panteordning
24	Skifest med panting for puddersnoen
26	– Resirkulering er en viktig del av svaret
27	Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
28	Et sirkulært pantesystem
29	Irland innfører pantesystem
30	Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
31	Sirkulærøkonomi i Arendal
32	Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
33	Løp for miljøet i Brølerpanteren
34	Pant for dyra
35	Et historisk panteblick
36	Styret
37	Regnskap
38	Kontakt

Pant for dyra

Å kaste den tomme boksen eller flaska ut av vinduet eller i grøftekanten kan føles enkelt, men konsekvensene kan bli fatale.

– For kyr og dyr i naturen kan denne handlingen faktisk være starten på slutten, sier Randi Haavik Varberg, kommunikasjonsdirektør i Infinitem.

Havner i føret

I 2022 rettet Infinitem søkelyset på en problemstilling ikke så mange er klar over, gjennom en informasjonskampanje. Hvert år mister dyr livet til

«kvast». Kvast er en kompleks lidelse hvor dyrene spiser skarpe eller spisse fremmedlegemer. En utrolig smertefull prosess hvor tomgods og søppel som ikke blir oppdaget havner i føret deres.

– Kampanjen «Pant for dyra» hadde som mål å sette lys på tematikken og skulle gi enda en motivasjon til å pante, sier Varberg.

– Kvast er ikke et nytt problem, men

vår erfaring er at det er lav kunnskap om konsekvensene som kan oppstå ved å kaste tomgods og søppel i naturen. Under innspillingen av kampanjefilmen snakket vi med bonde Lars Kristian Grøndahl, som fortalte om kollegaer som har opplevd å miste kyr til kvast, og frykten for at dette skal skje ham, sier hun.

Gir tusenvis av dødsfall

Så mange som 4267 kyr mistet livet til kvast mellom 2018 og 2020, viser tall fra Dyrevernalliansen. Og over 6000 melkekyr viste symptomer og ble syke, eller døde fra 2013 til 2017, viser en undersøkelse fra TINE.

– Gjennom kampanjen ønsket vi å minne alle om at ingenting skal kastes i naturen. Spesielt ikke flasker og bokser, som kan leveres tilbake og få nytt liv, sier Varberg.

– Vi måler alle filmene våre, gjennom OMD, Annalect. «Pant for dyra» har gitt meget gode resultater på oppmerksomhet og avsenderidentitet, og det etter bare tre uker kun på kino og sosiale medier. Vi bestemte oss derfor å sende på TV også, sier Varberg.

Film og manus er gjort i samarbeid med PULS Communication, og produksjonsselskapet Fenomen, som er spesialister på dokumentarer.

SKADELIG: Når oppkuttete aluminiumsbokser havner i føret til kua, kan det få skadelige følger.

Et historisk panteblick

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblick**
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Panteordningen for ombruksflasker i Norge blir opprettet på begynnelsen av 1900-tallet. Når handelen på 1980-tallet ønsker gjenvinnbar engangsemballasje som kan komprimeres ved retur, blir det starten på dagens pantesystem. Jan Tore Sanner, tidligere finansminister, panter den aller første flasken i 1999.

1995:
Panteordningen godkjennes av Statens Forurensningstilsyn, dagens Miljødirektorat.

1996:
Selskapet Norsk Resirk stiftes, med handelen og industrien som likeverdige eiere, gjennom sine organisasjoner.

1999:
Norsk Resirks pantesystem for drikkevarebokser og -flasker etableres. Systemet er åpent for alle. Den første boksen pantes i systemet 3. mai 1999.

2000:
De første gjenvinningsflaskene blir meldt inn i pantesystemet. Norsk Resirk åpner eget anlegg på Alnabru i Oslo.

2003:
Allerede i selskapets femte driftsår, blir hele 92 prosent av alle bokser og 77 prosent av alle drikkeflasker samlet inn i pantesystemet.

2004:
Norsk Resirk har nok et suksessrikt år med økt innsamling av både drikkevarebokser og gjenvinnbare plastflasker, som fører til en reduksjon i miljøavgiften på 93 prosent på boks og 80 prosent på PET.

I 1999 pantet tidligere finansminister Jan Tore Sanner den aller første boksen i Norsk Resirks nye pantesystem for flasker og bokser. Daværende styreleder Øyvind Winther og administrerende direktør Jarle Grytli var også tilstede.

2006:
Etablering av produksjonsanlegg for Nord-Norge, i Bjerkvik.

2007:
Kjell Olav Maldum blir ny administrerende direktør etter Jarle Grytli.

2008:
TINE lanserer flasker for drikkevare for første gang på 40 år. Pantesystemet var en forutsetning for valg av flaske.

2009:
Klima- og forurensningsdirektoratet godkjenner at også pantmerkede flasker og bokser som går til energigjenvinning skal telles som en del av Infinitums innsamlingsgrad. Andelen utgjør ca. 4 prosent av den totale innsamlingsgraden for bokser og ca. 8 prosent for flasker.

2011:
Miljøavgiften for flasker forsvinner fordi godkjent innsamlingsgrad er over 95 prosent av solgt emballasje. Små

importører får også mulighet til å bli med i pantesystemet.

2012:
Miljøavgiften på boks forsvinner fordi godkjent returandel er over 95 prosent av solgt emballasje.

Mack Bryggerier, Ringnes og Coca Cola Enterprises legger om fra ombruk til resirkulerings-PET (gjenvinnings-PET). De andre bryggeriene følger etter.

Åpning av nytt produksjonsanlegg for Midt-Norge på Heimdal utenfor Trondheim.

2013:
Åpning av nytt produksjonsanlegg for Sør-Norge på Heia, Fetsund. Åpning av nytt produksjonsanlegg for Nord-Norge i Bjerkvik.

2014:
Norsk Resirk bytter navn til Infinitum. Navn og logo er inspirert av det uendelige antall ganger man kan resirkulere flasker og bokser i pantesystemet.

2017:
Produsenter over hele verden snur og blir positive til pantesystemer og ansvaret de har som produsenter. Sky News lager en reportasje om pantesystemet i Norge som gir Infinitum enorm pågang av besøkende fra hele verden som vil lære mer om hvordan pantesystemet fungerer. Klima- og miljødepartementet vedtar å heve pantesatsene fra 1 krone og 2,50 kroner til 2 og 3 kroner.

2018:
Infinitum opplever de høyeste innsamlingstallene noensinne med 88,6 (95,1) prosent innsamlede flasker og 87,3 (98,9) prosent innsamlede bokser. Vinmonopolet setter krav til produsenter om å gå over til PET og boks med pant.

EU driver utviklingen mot en sirkulærøkonomi, og vedtar høye

mål og krav til både innsamling og materialgjenvinning. PET-flasker skal lages av minimum 25 prosent resirkulert plast i 2025, og 30 prosent i 2030. Innsamlingsgraden på drikkevareflasker skal være på minimum 77 prosent i 2025 og 90 prosent i 2029.

Panten på flasker og bokser dobles fra en til to kroner. Det er første gang siden 1986. Pant på flasker og bokser over en halv liter øker også fra to til tre kroner.

2019:
Infinitum feirer 20-årsjubileum for dagens pantesystem, og når en panteandel (innsamlingsandel) for både flasker og bokser på 90 prosent, ti år før EUs krav om 90 prosent.

Byggingen av resirkuleringsanlegget på Heia i Lillestrøm kommune starter. Økt produsentansvaret blir mer sentralt i EUs arbeid for å etablere sirkulære økonomier for emballasje. Det innføres pant på Draughtmaster ølfat.

NYTT: I 2022 sto det nye sorteringsanlegget på Bjerkvik ferdig.

2020:
I korona-året setter infinitum rekord med panteandel på 92 prosent og over 1,4 milliarder bokser og flasker til resirkulering. Pant på festivalbeger og resirkulering hos Infinitum. Det innføres pant på KeyKegs ølfat.

2021:
Nytt samarbeid med Novelis på aluminium, åpning av resirkuleringsanlegg for plastflasker på Heia, og innføring av resirkulerbare ølbegre.

2022:
Nytt sorteringsanlegg på Bjerkvik i Narvik kommune, fullskala bruk av resirkulerbare festivalkrus på en rekke store og små arrangementer, og flere utenlandsdelegasjoner kommer på besøk til anlegget på Heia etter pandemien.

Styret

Infinitems eiere

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skiftest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festvalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 **Styret**
- 37 Regnskap
- 38 Kontakt

Svein Serck-Hanssen
Leder
BS (Ringnes AS)

Svein Sollie
Nestleder
DMF (Asko Norge AS)

Helge Hasselgård
Styremedlem
DLS (DLF)

Hans Petter Fossum-Piene
Styremedlem
BS (Coca-Cola Enterprise European Partners Norge AS)

Tore Nygaardsmoen
Styremedlem
CNH (Coop Norge SA)

Benno Graser
Styremedlem
DMF (Engrospartner AS)

Varamedlemmer i 2022:

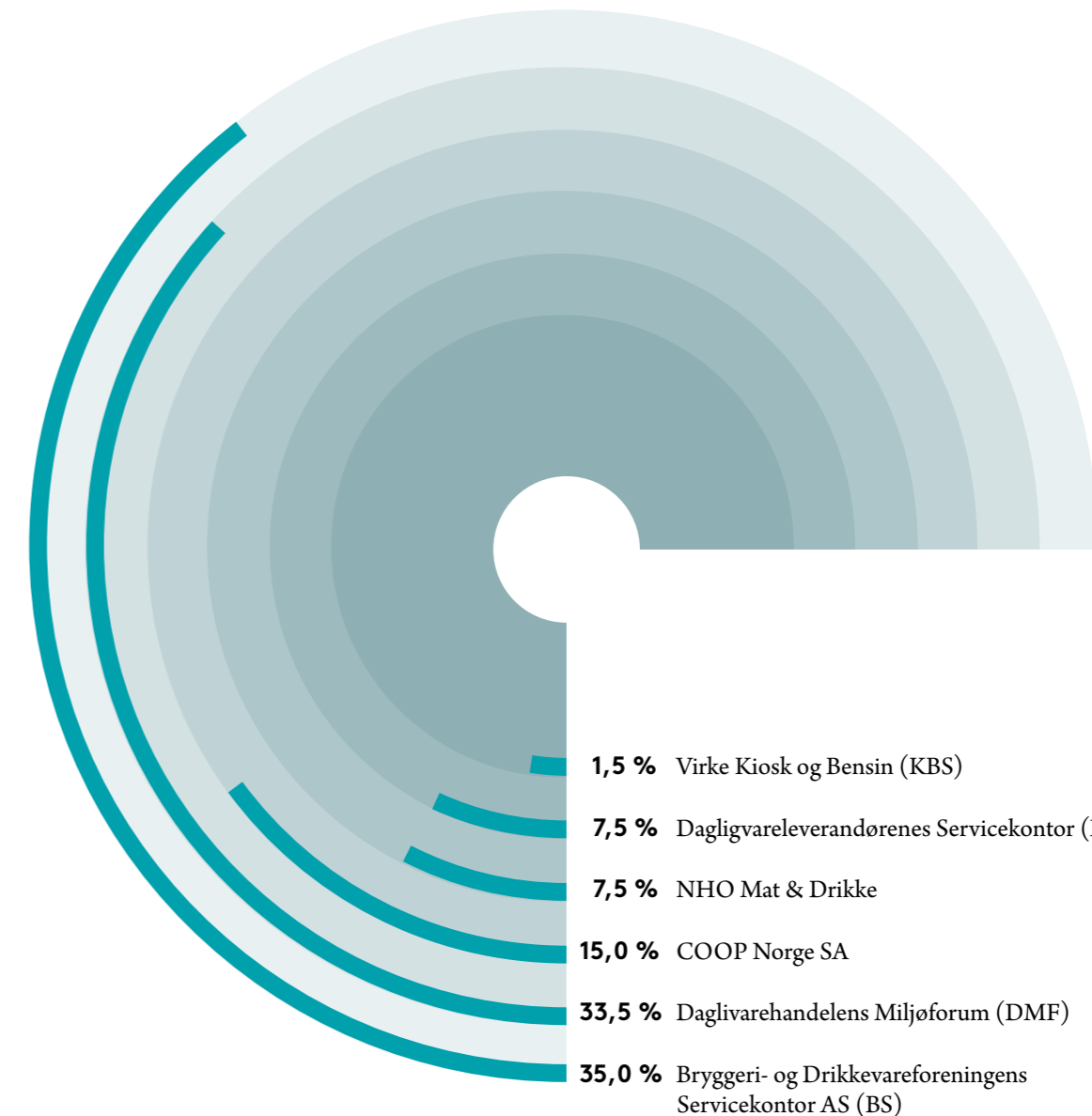
Jens Olav Flekke
DMF (DMF)

Torgeir Løftingsmo
CNH (CNH)

Siv Grønning
BS (Ringnes AS)

Erlend Fuglum
BS (BROD)

Petter Haas Brubakk
DLF (NHO Mat og drikke)

Regnskap

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 **Regnskap**
- 38 Kontakt

Infinitem AS - Resultatregnskap (tall i NOK 1 000)

Driftsinntekter og driftskostnader	2022	2021
EPR inntekt	49 500	37 257
Panteinntekter	3 679 057	3 827 089
Salg innsamlet materiale	455 850	315 768
Annen driftsinntekter	49 821	47 931
Sum driftsinntekter	4 234 228	4 228 045
Panteutgifter	3 360 150	3 535 526
Håndteringsgodtgjørelse	318 868	332 149
Transportkostnader	208 653	174 334
Andre produksjonskostnader	95 075	89 067
Sum kostnader drift	3 982 746	4 131 076
Resultat operative aktiviteter	251 482	96 969
Admin., markedsføring og avskrivning	81 112	75 527
Driftsresultat	170 370	21 442
Netto finansresultat	9 496	2 248
RESULTAT e/FINANSPOSTER	179 866	23 690

Nøkkeltall

Supply chain	Antall boks	Tonn boks	% av tilført	Antall PET	Tonn PET	% av tilført
Totalt salg	1 008 569 001	13 939	-	643 673 637	23 499,4	0 %
Endring i verdikjedelager	9 866 791	137	-	9 299 083	365,4	0 %
Tilført (Salg + endring i verdikjedelager)	1 018 435 792	14 076	100 %	652 972 720	23 864,8	100 %
Totalt pantet i automat	921 069 327	12 757	90,6 %	599 970 546	22 145	92,8 %
Materialgjenvunnet fra sentral sortering	7 274 994	102	0,7 %	1 069 338	35	0,1 %
Materialgjenvunnet fra slaggsortering	39 049 649	545	3,9 %	-	-	0,0 %
Materialgjenvunnet fra kildesortert avfall	7 640 473	104	0,7 %	1 771 874	58	0,2 %
Energiutnyttet	9 719 357	136	1,0 %	34 930 697	1 147	4,8 %
Totalt gjenvunnet fra avfall	63 684 472	887	6,3 %	37 771 909	1 240	5,2 %
Totalt gjenvunnet	984 753 799	13 644	96,9 %	637 742 455	23 386	98,0 %
Rest i bunnaske	14 304 520	200	1,4 %	-	-	-
Tap energiutnyttelse	1 550 382	22	0,2 %	5 438 494	179	0,7 %
Ukjent disponering og usikkerhet i analysen	17 827 090	211	1,5 %	9 791 771	300	1,3 %
Totalt ikke pantet	97 366 465	1 319	9,4 %	53 002 174	1 719	7,2 %
Totalt	1 018 435 792	14 076	100 %	652 972 720	23 865	100 %
Utenlandske enheter	35 029 950	484		3 800 000	139	

Balanse pr. 31.12 (tall i NOK 1 000)

Eiendeler	2022	2021
Anleggsmidler		
Varige driftsmidler		
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	229 003	157 708
Maskiner og anlegg, driftsløsøre, inventar, m.m.	84 949	50 624
Varige driftsmidler	313 952	208 332
Finansielle anleggsmidler		
Netto pensjonsmidler	0	145
Finansielle anleggsmidler	0	145
Sum anleggsmidler	313 952	208 477
Omløpsmidler		
Fordringer		
Kundefordringer	357 336	347 247
Andre fordringer	22 491	28 024
Sum fordringer	379 827	375 271
Bankinnskudd, kontanter o.l.	377 110	353 837
Sum omløpsmidler	756 937	729 108
SUM EIENDELER	1 070 889	937 585
Egenkapital og eiendeler	2022	2021
Egenkapital		
Innskutt egenkapital		
Selskapskapital (200 aksjer á kr 7 500)	1 500	1 500
Sum innskutt kapital	1 500	1 500
Opptjent egenkapital		
Annen kapital	126 039	-53 827
Sum opptjent egenkapital	126 039	-53 827
Sum egenkapital	127 539	-52 327
Gjeld		
Pensjonsforpliktelse	1 435	0
Sum avsetning forpliktelser	1 435	0
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	199 996	208 863
Skyldige offentlige avgifter	3 443	3 442
Annen kortsiktig gjeld	8 734	8 865
Avsetninger panteansvarfond	729 742	768 742
Sum kortsiktig gjeld	941 915	989 912
Sum gjeld	943 350	989 912
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	1 070 889	937 585

Innhold

- 3 Det handler om ansvar
- 4 Pantetall 2022
- 5 – Vi ønsker at alle panter alt
- 6 Nye flasker – hele døgnet
- 9 Ombruk eller resirkulering – hva er best?
- 10 Tar klesprat om plast
- 11 – Materialene bør holdes i sirkelen
- 12 Alt starter i det små
- 13 Forberedt på en tsunami av EU-regelverk
- 15 – Bra at ressursene brukes om igjen
- 16 Bruk av resirkulert plast kan være grønnvasking
- 17 Joda, det er pant på disse
- 18 Pant på polet femdoblet
- 19 Ingen slår Obs Lillestrøm på pant
- 20 Luftig løsning
- 21 En bevisst strategi
- 22 Finner fremtidens former
- 23 Fra postordre til panteordning
- 24 Skifest med panting for puddersnøen
- 26 – Resirkulering er en viktig del av svaret
- 27 Pant sparer 65 000 boligers strømforbruk
- 28 Et sirkulært pantesystem
- 29 Irland innfører pantesystem
- 30 Bjerkvik best i klassen på energieffektivitet
- 31 Sirkulærøkonomi i Arendal
- 32 Samlet inn over to millioner resirkulerbare festivalkrus
- 33 Løp for miljøet i Brølerpanteren
- 34 Pant for dyra
- 35 Et historisk panteblikk
- 36 Styret
- 37 Regnskap
- 38 **Kontakt**

Kontakt

1

Hovedkontor

Skøyen, Oslo

Besøksadresse:
Karenslyst allé 9c
0278 Oslo

Postboks:
Postboks 447 Skøyen
0213 Oslo

Telefon: (+47) 22 12 15 20
Mail: info@infinitem.no

www.infinitem.no

Gina Rojahn
Økonomikonsulent
+47 22 12 15 20
gina@infinitem.no

Janna Friis
Økonomikonsulent
+47 22 12 15 20
janna@infinitem.no

Kjell Olav A. Maldum
Administrerende direktør
+47 909 63 999
kjell.olav@infinitem.no

Marlene Bergh Farstad
Økonomikonsulent
+47 22 12 15 20
marlene@infinitem.no

Oscar Zio
Prosjektleder
+47 22 12 15 20
oscar@infinitem.no

Plamena Nikolaeva
Økonomikonsulent
+47 22 12 15 20
plamena@infinitem.no

Randi Haavik Varberg
Direktør informasjon og marked
+47 913 54 773
randi@infinitem.no

Roger Hushovd
Controller
+47 22 12 15 20
roger@infinitem.no

Sten Nerland
Direktør logistikk og drift
+47 975 98 558
sten@infinitem.no

Svein Rune Haugsmoen
Controller
+47 22 12 15 20
svein.rune@infinitem.no

Tor Guttulrud
Direktør økonomi og finans
+47 930 96 486
tor@infinitem.no

Vesna Cakarevic
Regnskapssjef
+47 22 12 15 20
vesna@infinitem.no

Vibeke Kjøle Scansani
Økonomikonsulent
+47 22 12 15 20
vibeke@infinitem.no

2

Produksjonsanlegg

Heia, Fetsund

Sør-Norge
38 ansatte

Avdelingsleder:
Ståle Maldum

Adresse:
Heiasvingen 59,
1900 Fetsund

+47 900 91 896

3

Produksjonsanlegg

Bjerkvik, Narvik

Nord-Norge
5 ansatte

Avdelingsleder:
Ole-Rolf Dahlberg

Adresse:
Salomonsvei 25
8530 Bjerkvik

+47 986 30 059

4

Produksjonsanlegg

Heimdal, Trondheim

Midt-Norge
7 ansatte

Avdelingsleder:
Åge Skagen

Adresse:
Torgårdstrøa 5
7072 Heimdal

+47 920 51 399

5

Kjørekontor

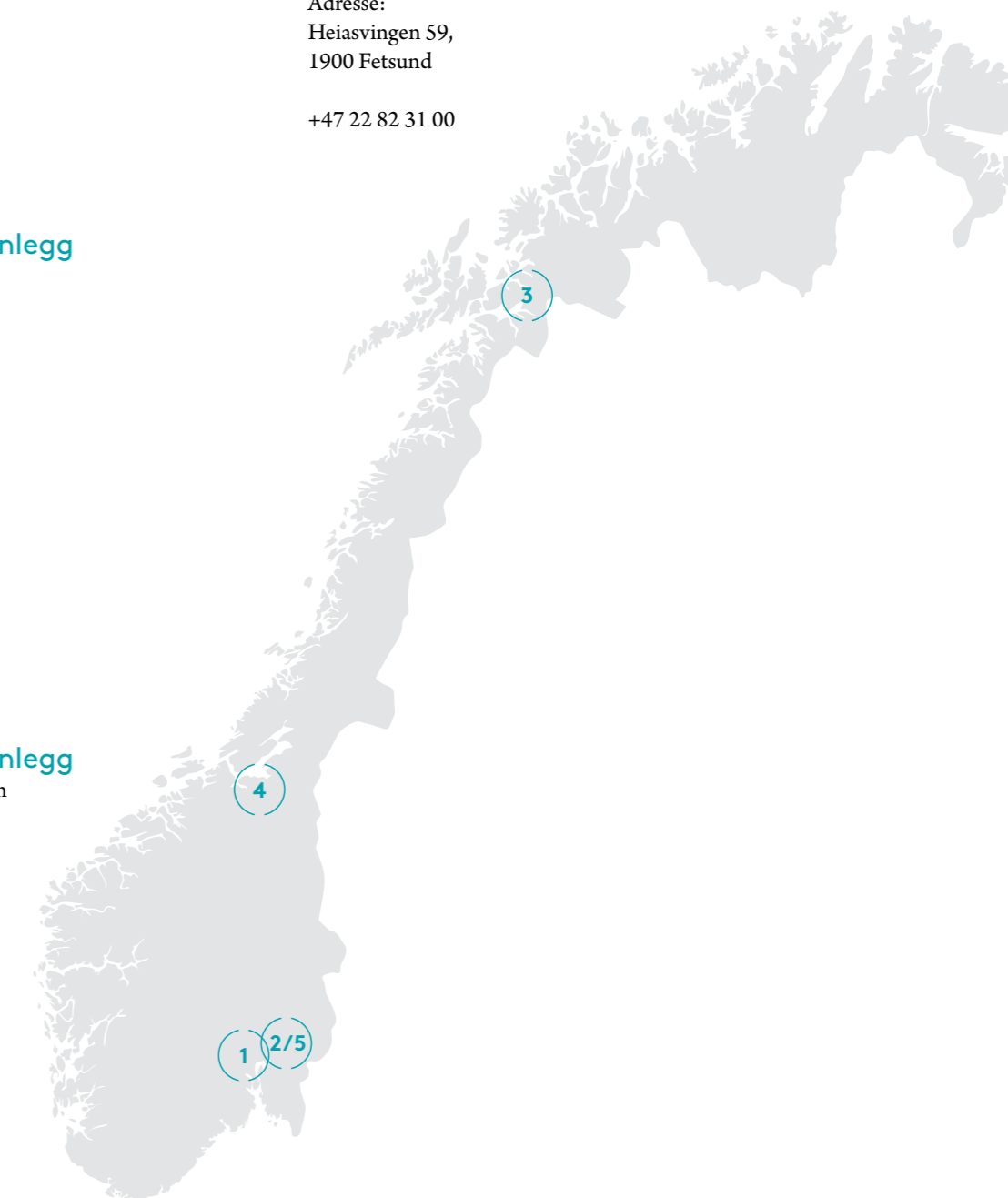
Heia, Fetsund

Hele landet
3 ansatte

Leder kjørekontor:
Yngvar Aarnes

Adresse:
Heiasvingen 59,
1900 Fetsund

+47 22 82 31 00

Pant alt. Kun til låns

INFINITUM